

zelena dežela

Glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

št. 69, oktober 2008

stran

4

*Pogovor – Franc Vodopivec
Kmetje trdo delamo*

stran

6

*Tema meseca – Škode po zvereh
Zveri ali domače živali?*

stran

9

*Aktualno
Prenos plačilnih pravic*

stran

18

*Pravni nasvet
Delitev solastnine*

**Ves svet je lepo,
bogato polje, na katerem
lahko vsi za dolgo večnost
žanjemo**

» IGOR HROVATIČ

v. d. direktorja

Na Ponikvi je 12. oktobra potekal že peti tradicionalni shod slovenskih kmetov pod okriljem njihovega zavetnika blaženega Antona Martina Slomška. Dan je bil prečudovit, ravno pravšnji za takšno prireditve. Tistim, ki smo se udeležili praznovanja, ni žal te nedelje. Navsezadnje smo kmetje premalo skupaj, premalo izrazimo svoja mnenja in premalokrat se združeni pojavimo in povemo, kar nam leži na duši. Zato ni naključje, da je organizator te prireditve ravno Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. Vsem, ki so sodelovali pri pripravi, gre zahvala za opravljeno delo. Na prireditvi se je zbralo zelo veliko slovenskih kmetov, njihovih družin in vseh tistih, ki se čutijo povezani s kmetijstvom in podeželjem. Organizatorji ocenjujemo, da je bila udeležba največja v vseh petih letih.

Pomembno je tudi sporočilo s shoda: če ne bomo skrbeli za kmetijstvo, za kmetstvo, tako v gospodarskem, kulturnem, duhovnem in političnem smislu, se bo razvoj slovenskega kmetijstva in kmetstva upočasnili ali celo ustavili. Da se to ne bi zgodilo, se mora zavzemati celotna družba, ne samo ljudje, ki živijo na podeželju oziroma se ukvarjajo s kmetijstvom. Škof Anton Stres je v svoji pridigi poudaril, da kmet dobro ve, da mora najprej delati in napolniti kašče, če hoče deliti in si kaj privoščiti. Najprej je treba pridelati in ustvariti, šele potem bo kaj deliti. Mi pa smo v zadnjem času slišali zelo veliko o tem, kako bo morala država deliti, zelo malo pa o tem, kako bomo vsi skupaj kaj pridelali, da bo imela država kaj deliti. Kmet ve, da se narava, ki jo obdelujemo, ne da prevarati ali oslepariti, kakor se včasih dajo ljudje. Človek pač ni gospodar narave, ampak njen oskrbnik, ki mora najprej spoštovati njena pravila in njen ritem, njeno hitrost. Kmeta narava vsak dan uči potrpljenja, vztrajnosti, zvestobe in spoštovanja njenih lastnosti in njenega lastnega poteka.

Blaženi Anton Martin Slomšek se je na različne načine zavzemal za slovensko kmetstvo, zato je postal tudi njegov zavetnik. Danes slovenski kmet ne potrebuje samo zavetnika, potrebuje zaščito pred globalizacijo in celo pred lastnim narodom, saj je ožigasan kot nekdo, ki je povzročitelj marsikatere »afere« pri nas. To ni res in ni pošteno, da mora vsakodnevno to tudi dokazovati. Tudi na primeru zadnjega odkritja bolezni vraničnega prisada. V Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije odločno zavračamo, da bi razlogi za pojav bolezni izhajali iz naših hlevov. Danes je narava pokazala na napake, nepravilnosti, ki so se dogajale pred trideset in več leti. Zato mora država pristopiti k celoviti odpravi posledic škode in sanaciji na kmetijah, ne pa to naložiti na pleča prizadetih kmetij. V Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije to zahtevamo od države.

IZ VSEBINE

NOVICE

Predsednika o kmetijstvu.....	3
Pojav kužnih bolezni	3
Kmetica leta in mladi gospodar leta	3

POGOVOR – FRANC VODOPIVEC

Kmetje trdo delamo.....	4
-------------------------	---

TEMA MESECA – ŠKODE PO ZVEREH

Zveri ali domače živali?	6
--------------------------------	---

AKTUALNO

Jesenski kmetijsko-podjetniški sejem v Komendi	9
Prenos plačilnih pravic	9
Peti shod kmetov na Ponikvi in Slomu	11
Praznik sira v Ljubljani	12
Podeželje v mestu jeseni	13
Vranični prisad – znaki in ukrepi.....	14

GOZD IN LES

Podnebne spremembe in gospodarjenje z gozdom	15
--	----

DELO ORGANOV KGZS

Iz dela območne enote KGZS Brežice.....	16
---	----

DOGAJANJA NA TRGIH

Vrednost kmetijske pridelave v letu 2007	16
--	----

NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ

Izobraževanja na kmetijsko-gozdarskih zavodih	17
---	----

KMETIJSKO-GOZDARSKI ZAVODI

KGZS-Zavod Nova Gorica	19
KGZS-Zavod Murska Sobota in Zavod Ljubljana	20
KGZS-Zavod Celje	21

MEDNARODNA DEJAVNOST

COPA-COGECA in Zelena knjiga.....	22
-----------------------------------	----

ZA SPROSTITEV

Zanimivi kraji	23
----------------------	----

VABILA

Napovedi dogodkov	24
-------------------------	----

Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, Celovška 135, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 513 66 00, faks: 01/ 513 66 50, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si.

Uredništvo: mag. Tatjana Čop, odgovorna urednica, KGZS, Celovška 135, 1000 Ljubljana, tel.: 01/513 66 40, 01/513 66 52.

Grafično oblikovanje, prelom in izvedba: Kmetijska založba, d.o.o.

Jezikovni pregled: Marjana Cvirn. Tisk: Delo, d. d.

Naklada: 93.000 izvodov. Cena: 0,35 €. Časopis je za člane KGZS brezplačen.

Predsednika o kmetijstvu

Predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj se je 6. oktobra 2008 sestal s predsednikom Republike Slovenije dr. Danilom Türkom. Na srečanju sta spregovorila o vlogi Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Ob tem je Ciril Smrkolj poudaril pomen vključitve Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije kot enakopravne partnerice pri socialnem sporazumu.

Spregovorila sta še o aktualnih vprašanih slovenskega kmetijstva. Ciril Smrkolj je izpostavil pomen lokalne samooskrbe pri zagotavljanju zdrave in visoko kakovostne prehrane slovenskih državljanov kot tudi za ohranitev in razvoj slovenskega podeželja. Ob tem je poudaril pomen zagotovitve primerne lokacije za veletržnico v Ljubljani, ki bi omogočila prodajo pridelkov slovenskih kmetij in zagotovila njihovo dobavo prebivalcem mesta. Obenem je zatrnil, da si bo Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije še naprej prizadevala za dvig zavesti potrošnikov glede kupovanja slovenskih izdelkov.

» TATJANA VRBOŠEK

POJAV KUŽNIH BOLEZNI

Zagotoviti sredstva za sanacijo

V Sloveniji se je prejšnji teden pojavila okužba govedi in pogin živali zaradi vraničnega prisada. Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) opozarjamo rejce, da izvajajo ukrepe po navodilih strokovnih služb.

Poudarjamo, da je pojav bolezni povezan s pogoji v okolju in za izbruh bolezni nikakor niso odgovorni rejci živali. Zaradi visokih stroškov sanacije v KGZS pričakujemo, da bo država aktivno pristopila k razrešitvi problema in iz proračuna pomagala sanirati položaj.

» ZBORNICNI URAD

Več o vraničnem prisadu na strani 14.

Mladi gospodar leta je Jože Andolšek

Na enajstem izboru za mladega gospodarja 2008 je med enajstimi kandidati zmagal Jože Andolšek z Velikih Poljan pri Ortneku, drugo in tretje mesto pa sta si delila Erik Remic iz Vologa pri Šmartnem ob Dreti in Janez Krmelj iz Sela nad Polhovim Gradcem.

Na prireditvi, ki je bila 10. oktobra v sklopu 26. sejma v Komendi, je tekmovalce in obiskovalce pozdravil predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije pa je prvim trem podelila praktične nagrade.

» ROBERT PEKLAJ

Štefka Pavlin – kmetica leta 2008

V počastitev 15. oktobra mednarodnega dneva kmetic je bila v soboto v hotelu Jama v Postojni prireditev za izbor kmetice leta 2008.

Slavnostni gost in govornik na prireditvi je bil predsednik republike dr. Danilo Türk, ki je v svojem pozdravnem nagovoru poudaril, da je delo kmetic nepogrešljivo za razvoj podeželja, je pa premalo cenjeno in velikokrat spregledano. Pohvalil jih je, ker uspejo poleg sedemdnevnega delovnika najti tudi čas za prostovoljno delo in delo v mnogih v društvih. Po razglasitvi je udeleženke zbora pozdravil predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj, ki je navzočim čestital ob mednarodnem dnevu kmetic, seveda pa še posebej kmetici leta.

Za kmetico leta je bila izmed 17 kandidat, ki bi si vse zaslužile to laskavo priznanje, izbrana Štefka Pavlin s Police pri Naklem. Na kmetiji, kjer se ukvarjajo s prirajo in predelavo mleka, prašičerejo, perutninarstvom in zelenjadarstvom, dela 41 let. Je dobitnica

Štefka Pavlin

mnogih priznanj za kakovost izdelkov, sodelovala je pri organizaciji mnogih prireditev v Naklem, Kranju in širši okolici. Zaslužna je tudi za postavitve muzeja mlinskih kamnov v naravi. Je članica kranjskega društva kmetic, društva upokojencev in društva za osteoporozo. Vrsto let je bila tudi dejavna članica upravnega odbora Zveze kmetic Slovenije.

» MILENA KULOVEC

Kmetje trdo delamo, v povprečju več kot nekdo, ki je zaposlen

Francu Vodopivcu, vinogradniku in sadjarju iz Potoka pri Dornberku, je letošnje zgodnje poletje prineslo častno, a hkrati odgovorno vlogo predsednika sveta območne enote Nova Gorica. Prosili smo ga za pogovor, saj smo prepričani, da člana zanima, kako razmišlja Vodopivec o sedanjem položaju kmetijstva v okviru območne enote, Slovenije in Evropske unije.

Kateri so glavni dolgoročni izzivi kmetijstva na vašem območju in s katerimi težavami se trenutno srečujete?

Med dolgoročnimi izzivi naj izpostavim šibko organiziranost pridelovalcev, težave pri odkupu in prodaji kmetijskih pridelkov, neurejena lastninska razmerja, pomanjkanje investicijskih sredstev na kmetijah, vse večjo pogostost naravnih nesreč (pozeba, toča, suša), nujnost po pospešitvi prometa s kmetijskimi zemljišči ter zaokroževanja in povečevanja kmetijskih gospodarstev.

V hribovskem delu regije je posebej opazno intenzivno zaraščanje kmetijskih površin, kar je posledica opuščanja živinoreje in pomanjkljive zakonodaje s področja gospodarjenja s kmetijskimi površinami. Zato se povečuje tudi pritisk divjadi in zveri.

Prav slednje je postalo resen problem, zato v okviru območne enote pripravljamo v sodelovanju s stroko in občinami Tolmin, Nova Gorica in Cerklje ob noči problemsko okroglo mizo, da si nalijemo čistega vina in odgovorimo na vprašanje, čemu bo namenjen ta prostor. Če se na račun divjadi in zveri umika živinoreja, se umikajo tudi ljudje.

Pomembno vprašanje kmetijstva v Vipavski dolini in Brdih, kjer sta pomembna vinogradništvo in sadjarstvo, so pravila rabe sredstev za varstvo rastlin. V integrirani pridelavi je pri nas dovoljenih bistveno manj

Franc Vodopivec, predsednik OE KGZS Nova Gorica

Območna enota Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (OE KGZS) Nova Gorica ima 8.291 članov.

Regija obsega pokrajinsko neenotno območje, ki je za intenzivnejše kmetovanje manj primerno. Tam prevladuje živinoreja, izjema je območje Srednjega Posočja, Vipavske doline in Brd, kjer ugodna lega in klimatske razmere omogočajo tudi intenzivno pridelavo poljščin, sadja, zelenjave in grozdja.

Za območje je značilna velika gozdnatost, saj gozdovi pokrivajo kar 63 % površine regije. Od vseh razpoložljivih kmetijskih površin je v regiji 83 % travnikov. Od kmetijskih površin predstavljajo njive in vrtovi 11 %, sadovnjaki 3 % in vinogradi 3 %.

sredstev kot v sosednji Italiji. Tu bo treba nekaj narediti. Ali reči, da integrirano pridelani kmetijski pridelki iz Italije ne izpolnjujejo slovenskih (nad)standardov za to pridelavo, ali pa je treba našim kmetom omogočiti enak oz. primerljiv nabor sredstev po konkurenčni ceni.

V zadnjih letih pa opazamo tudi problem vožnje s terenskimi motorji in malimi štirikolesniki po kmetijskih površinah in po cestah, ki jih sicer uporabljamo za kmetijsko ali gozdarsko dejavnost. Nič nimam proti in praktično nikoli ne pride do konfliktov, če se ljudje po teh površinah ali cestah sprehajajo ali rekreirajo. Resen problem pa nastaja pri prej omenjenih motorjih in štirikolesnikih.

Pred kratkim ste na vašem območju, natančneje v Tolminu, organizirali okroglo mizo z naslovom Čebelarstvo v sobivanju s kmetijstvom, gozdarstvom. Kako pereč je ta problem na vašem območju?

Letos je bilo v javnosti precej govora o vplivu kmetijstva na čebelarstvo, vendar k sreči na našem območju ni prišlo do kakih večjih pomorov čebel. Jasno je, da vedno obstaja nevarnost za padec čebel v bližini trajnih nasadov v primeru nespoštovanja dobre kmetijske prakse. En glavnih poudarkov okrogle mize je bil, da morajo biti predpisi zapisani tako, da bodo v praksi izvedljivi. Tukaj je še nekaj nedorečenih stvari, predvsem to, da

je treba obvestiti čebelarja 48 ur pred rabo nekaterih za čebele bolj škodljivih sredstev. Če bi bilo pridelovalcev malo, bi bilo to izvedljivo, pri naši velikosti parcel in razdrobljenosti pa bi moral imeti čebelar daljše obdobje zaprte čebele, kar pa v praksi ni izvedljivo.

Pri tem naj še poudarim, da kmetje nismo stan, ki bi živel na račun države. Kmetje trdo delamo, v povprečju več kot nekdo, ki je zaposlen, zato ne razumem, zakaj se v javnosti kmetijstvo občasno prikazuje v negativni luči. Zakaj želijo posamezniki oblatiti kmete? Če nekdo razvrednoti delo in pomen kmetov, zaradi tega preostali stanovi v družbi ne bodo imeli nič več.

Tudi kmetje si zaslužimo, da imamo primerljiv standard z drugimi v družbi. Včasih pa dobim občutek, da nekateri menijo, da bi se kmetje morali še vedno voziti z jugoslovanskimi avtomobili in romunskimi traktorji. Pri takem stališču dela javnosti se ne čudim, da marsikje kmetije nimajo naslednikov, da ni razvoja. Mlad človek bo ostal na kmetiji, če bo v tem videl primerljive življenjske pogoje.

Nekateri člani KGZS so bili nezadovoljni z dosedanjim vodenjem zbornice in s kakovostjo storitev. Kaj kot predsednik OE pričakujete od Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica in kaj od zborničnega urada, da bodo člani na vašem območju bolj zadovoljni?

Od Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica pričakujem zmerne cene za storitve ter bolj aktiven pristop pri seznanjanju javnosti o storitvah, ki jih nudi. Potem je tu še svetovalna služba, kjer bo potrebno več dela na terenu ter sistemsko zmanjšanje administrativnih del.

Glavna dejavnost na kmetiji je vinogradništvo.

Začetki Slavčeve kmetije v Potoku pri Dornberku segajo v leto 1769. Tu se že generacije ukvarjajo z vinogradništvom in sadjarstvom, predlani pa so uredili tudi prostore za degustacijo vin, domačih dobrot ter sobe za goste. Obdelujejo 7 hektarov vinogradov, kjer vino tržijo pod blagovno znamko »Slavček«, breskve s šestih hektarov pa tržijo preko Kmetijske zadruge Vipava. Oba z ženo Alenko sta zaposlena na kmetiji, sinova Tomaž in Andrej pa sta študenta. Prvi na visoki šoli za vinogradništvo in vinarstvo v Novi Gorici, drugi pa na agronomskem oddelku Biotehniške fakultete v Ljubljani.

Z delovanjem zborničnega urada pa bom zadovoljen, ko bo na zbornične volitve prišla večina članov. To bo pomenilo, da Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije dobro dela, da je v pomoč članom in da se čla-

ni zavedajo, da jo potrebujejo. Predvsem pa je treba naslednje volitve izpeljati tako, da bo več volišč, da se bodo volitve približale članom. To resda podraži volitve, vendar menim, da je nuja, če želimo, da bodo naša

stališča nasproti državi in lokalni skupnosti imela težo. Tudi volitve v KGZS morajo postati praznik demokracije, praznik članov zbornice in podeželja.

» **MARJAN PAPEŽ**

Osebna izkaznica območne enote KGZS Nova Gorica

Število članov: 8.291
(7,34 % od vseh članov v Sloveniji)
Območna enota zajema 4 odbore izpostav: Ajdovščina, Idrija, Tolmin in Nova Gorica
Predsednik sveta: Franc Vodopivec
Podpredsednika sveta: Marko Lapanja (1. volilna skupina) in Miran Marc (2. volilna skupina)
Člani sveta: Peter Curk, Stojan Kranjc, Marjan Mavri, Valter Mlečnik, Ivan Rehar, Boris Rožič, Jožef Rupnik, Radovan Štor
Vodja območne enote: Branimir Radikon

Sedež območne enote: KGZS – Zavod Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica, tel.: 05 335 12 00

ODBORI IZPOSTAV
• Odbor izpostave KGZS Ajdovščina
(zajema območje občin Ajdovščina in Vipava):
Predsednik OI je Miran Marc, podpredsednik Klemen Malik, člani: Franc Andlovic, Ivan Rehar, Darko Tratnik, Zoran Vetrih
Tajnica OI: Marta Koruza, KGZS – Zavod Nova Gorica, enota Ajdovščina, Goriška 23b, 5270 Ajdovščina, tel.: 05 367 10 70
• Odbor izpostave KGZS Idrija
(zajema območje občin Cerčno in Idrija):
Odbor še ni konstituiran, člana sta Marjan Mavri in Branko Tušar
Tajnik OI: Evgen Petrič, KGZS Zavod Nova Gorica, enota Idrija, Kosovelova 8, 5280 Idrija, tel.: 05 372 26 40
• Odbor izpostave KGZS Tolmin
(zajema območje občin Bovec, Kobarid in Tolmin):

Predsednik OI je Ignac Ozbek, podpredsednik Stojan Kranjc, člani: Marko Antih, Marko Lapanja in Peter Leban
Tajnica OI: Nataša Leban, KGZS – Zavod Nova Gorica, enota Tolmin, Rutarjeva 35, 5220 Tolmin, tel.: 05 388 28 13
• Odbor izpostave KGZS Nova Gorica
(zajema območje občin Brda, Kanal, Miren Kostanjevica, Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba in Renče-Vogrsko)
Predsednik OI je Ivan Bric, podpredsednik Stojan Terčič, člani: Valter Mlečnik, Joško Radikon, Franc Vodopivec
Tajnica OI: Andreja Baša, KGZS – Zavod Nova Gorica, enota Nova Gorica, Bilje 1, 5292 Renče, tel.: 05 395 42 63.

Spletna stran Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica: www.kvz-ng.si

Zveri ali domače živali?

ZAVAROVANE ZVERI V SLOVENIJI

V Sloveniji imamo dokaj ohranjeno naravno okolje ter podeželsko krajino. V naših gozdovih so za razliko od zahodne Evrope velike zveri, kot so medved, volk ter ris še prisotne v večjem številu. Poleg teh so od zveri v Sloveniji zavarovane še divja mačka, hermelin, mala podlasica, dihur, šakal in vidra. Naravovarstveniki se s tem radi pohvalijo, vendar je sobivanje prebivalcev podeželja z njimi prevečkrat težavno. Ljudje se verjetno ne bodo nikoli popolnoma navadili živeti skupaj z zvermi, zelo kritično pa je nenehno povečevanje škod v kmetijstvu ter približevanje medvedov in volkov v bližino naselij. Za medveda sprejeta Strategija in Akcijski načrt upravljanja sta se pokazala kot dokaj uspešna, saj se število škod zaenkrat ne povečuje, čeprav so škode še vedno na zelo visoki ravni. Za volka se izvaja le pasivno varstvo, redno aktivno upravljanje pa se še ni začelo. Strategija upravljanja z volkom je pripravljena, vendar še ni sprejeta, podrobnejši akcijski načrt pa se še ne dela.

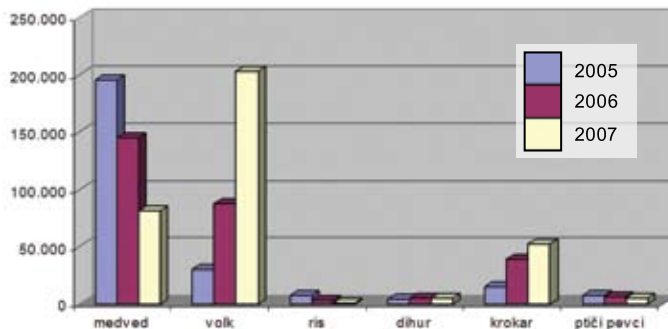

OSTALE ZAVAROVANE VRSTE

Med ostalimi vrstami, ki so zavarovane ter povzročajo vedno več škode, prednjači krokar, sledijo ostali ptiči pevci, z manjšim obsegom škod pa se na lestvico uvrstijo še ujede, žolne, detli ter veverice. Ptiči pevci so razen sive vrane, šoje in srake zavarovani. Med zavarovane spada tako tudi črna vrana, ki skupaj s sivo vrano ter krokajem povzroči nemalo preglavic kmetom. Za povračilo škode od sivih vran so pristojne lovske družine, za povračilo škode od črnih vran ter od krokarja pa država. Določanje, katera žival je povzročila škodo, je večkrat problematično. V takšnih primerih je najbolje prijaviti škodo tako na lovsko družino kot na Zavod za gozdove, ki lahko nato skupaj strokovno odločita, kdo je škodo povzročil.

VIŠINA ŠKODE PO ZAVAROVANIH VRSTAH

Škode po zavarovanih vrstah naraščajo. Po posameznih vrstah se škoda po letih sicer razlikuje, vendar skupna višina izplačanih odškodnin stalno narašča.

Vrednost škod po zavarovanih vrstah za leta 2005-2007

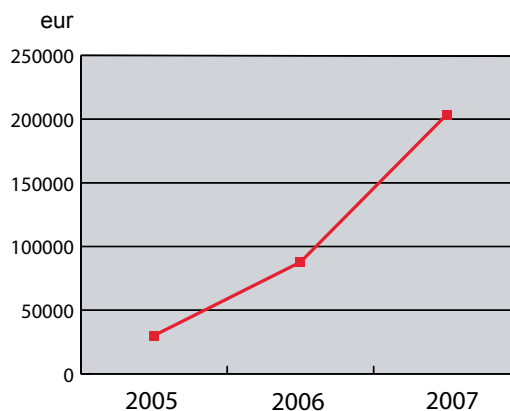
Skupno izplačane odškodnine

2005	260.117 €
2006	288.632 €
2007	355.786 €
2008 (do 11. 9.)	358.925 €

Oškodovanci imajo pri prijavi škode večkrat težave z dokazovanjem višine pravične odškodnine, posebej v primerih, ko imajo kmetje oškodovanci prijavljeno specifično rejo ali pridelavo, kljub temu da imajo pristojne inštitucije za škodne dogodke na razpolago ustrezne registre, kjer je to zavedeno. Poleg tega je

zelo pereče nepriznavanje posrednih stroškov, kot so izguba časa za iskanje napadenih živali, njihova oskrba, nepriznavanje ne najdenih kadavrov, ki so jih odvekli bodisi volkovi, medved ali ptiči, ter izguba prirasta zaradi šoka pri živalih.

Ljudje izven osrednjega območja pojavljanja velikih zveri so poleg pojavljanja rednih škod nezadovoljni tudi, ker niso upravičeni do izravnalnih plačil ukrepov KOP za ta območja, prav tako pa se ne omogoča ustreznega šolskega prevoza otrok na teh območjih.

V zadnjih treh letih se je škoda od volka povečala za več kot šestkrat. Tako je Ministrstvu za okolje in prostor v letošnjem letu že zmanjkalo sredstev za poplačilo škod.

NENADZOROVANO ŠIRJENJE VOLKA

Volk se širi tudi izven osrednjega območja pojavljanja velikih zveri, ki je bilo določeno za medveda. Kmetje nikakor ne morejo pristati na njegovo širjenje ter na povečevanje staleža volka oziroma na tako veliko povečevanje škod, kot smo temu priča v zadnjih treh letih. Enako stališče zastopamo tudi na KGZS. Prav tako pa se nikakor ne strinjamo s širitvijo populacije volka izven območja njegovega tradicionalnega pojavljanja oziroma osrednjega območja pojavljanja velikih zveri. Po mednarodni Bernski konvenciji o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva smo zavarovane vrste sicer dolžni ščititi, vendar lahko, v kolikor prihaja do resne škode, z odstrelom posežemo v populacijo. Pri tem seveda ne

Predsednik KGZS Ciril Smrkolj je v začetku oktobra obiskal kraške rejce. Ob tem je poudaril, da bo potrebno čim prej ukrepati na različnih ravneh. Izpostavil je naslednje ukrepe:

- določiti prioritete v prostoru,
- zagotoviti varnost lokalnega prebivalstva,
- poenostaviti dokazovanje škodnih primerov,
- priznavanje tudi posrednih stroškov:
  - iskanje napadenih živali,
  - njihova oskrbe, nepriznavanje ne najdenih kadavrov, ki so jih odvekli bodisi volkovi, ptiči ali drugi, zmanjšan prirast zaradi šokov pri živalih,
- z rednim in nadzorovanim odstrelom zmanjšati populacije velikih zveri, zlasti na področjih, kjer so prioritete varnost lokalnega prebivalstva, pridelava kmetijskih rastlin in reja domačih živali,
- preprečiti možen izpad izravnalnih plačil ukrepov kmetijske politike zaradi napada zveri.

Ciril Smrkolj v pogovoru z ovčerejcem Milivojem Božeglavom iz odbora izpostave KGZS Sežana. (Foto: Egon Rebec)

Kjer so rejci vključeni v določene programe, ki zahtevajo stalno določeno število živali, je te živali ob izgubi včasih zaradi omejenega števila na trgu težko nabaviti.

Predsednik KGZS Ciril Smrkolj je tudi poudaril, da je država kot lastnica divjadi dolžna ustrezno poravnati škodo, ki jo divjad povzroči, oz. mora poskrbeti, da je izplačilo škod zagotovljeno.

Sivi volk (znanstveno ime *Canis lupus*) je neposredni prednik psa. Samci zrastejo v dolžino od 110 do 140 cm, v višino pa do 80 cm. Samice so manjše. Živijo od 12 do 16 let, vendar je povprečna starost zaradi poškodb manjša. Združujejo se v krдела, ki štejejo od 5 do 15 živali. Zaradi skupinskega lova lahko ubijejo tudi večje živali. Volkovi imajo strogo določeno socialno lestvico. Na vrhu sta alfa volk in alfa volkulja. Volkovi so teritorialne živali in vsako krdelo aktivno brani svoj teritorij pred volkovi iz sosednjega krдела. (Foto: Chris Muiden)

smemo ogroziti obstoja populacije oziroma volka iztrebiti.

Volka je težko loviti. Po visokem odstrelu si hitro opomore, saj je preživel celo sistematično iztrebljanje zadnjih parih stoletij. Odbor za pokončevanje volkov je za vsakega uplenjenega volka vse do leta 1973 izplačeval visoko denarno nagrado. Dandanes se ob pojavljanju škod na območju lahko sicer odobri izredni odstrel za obdo-

bje dveh tednov, ki pa je največkrat neuspešen, saj lahko volk dnevno preteče tudi več kot 50 km. Volkulje za razliko od medvedov, ki imajo največ dva mladiča, skotijo od 4 do 8 mladičev. Do polovice mladih volkov v prvem letu sicer pogine, vendar je prirastek populacije ob veliki ponudbi hrane kljub temu velik. Tako se volk hitro širi v kraje, kjer volka do sedaj ni bilo.

**POTREBNA JE DOLOČITEV
PRIORITET V PROSTORU**

Volk, medved ter domače živali zagotovo ne gredo skupaj. Strokovnjaki opozarjajo, da za volka ni učinkovitih ograj, saj izkoristi vsako možnost za vstop na pašnik in ograje zlahka preskoči.

S celotno strategijo kmetijstva je zato na posameznih območjih potrebno opredeliti, kaj je na nekem območju več vredno - avtohtona domača žival ali volk. Določiti je potrebno območja, kjer se bo zveri toleriralo, ter območja, kjer človek z zvermi zaradi različnih vzrokov ne more živeti.

V kolikor bi se dalo na območju nizkega krasa prednost volku ter medvedu, bi zagotovo izgubili kraške pašnike in kulturno krajino. Ljudje bi zapustili območje, pokrajina pa bi se počasi spremenila v grmičevje ter slab gozd. Z zaraščanjem bi se povečala tudi požarna nevarnost.

**SOSEDJE SE VOLKA IN
MEDVEDA OTEPAJO**

Strategija širjenja medveda v Italijo in Avstrijo ni več aktualna, saj naši sosede, razen redkih posameznikov, tega nočejo. Velike zveri, posebej medved, po njihovem mnenju povzročajo preveč konfliktov v prostoru, da bi si to lahko privoščili. Ob tem bi bilo potrebno prevrednotiti tudi strategijo upravljanja z rjavim medvedom. V preteklosti je bilo za medveda in volka določeno območje, izven tega območja pa ga je bilo dovoljeno odstreliti brez posebnih dovoljenj. V robnem območju bi moralo biti pojavljanje velikih zveri zgolj naključje, ne pa da se lokalno prebivalstvo boji zapustiti svoje domove in da kmetje veliko energije in denarja vlagajo v zaščito svojega premoženja ter se skoraj vsakodnevno ukvarjajo z ugotavljanjem in dokazovanjem škodnih primerov. Zastavljene cilje glede upravljanja z velikimi

UPRAVLJANJE Z ZAVAROVANIMI VRSTAMI

Slovenija je leta 1999 ratificirala t. i. Bernsko konvencijo, ki določa strogo varstvo ogroženih živalskih vrst in njihovih življenjskih prostorov. Prepoveduje vse oblike lovljenja in namerne ubijanja. Vendar pa lahko vsaka pogodbenica uveljavi izjeme za preprečitev resne škode (na posevkih, živini), pod pogojem, da to ne bo ogrozilo obstoja te vrste. Slovenija je uveljavila izjeme za medveda, volka in risa.

Leta 2002 je Slovenija sprejela Strategijo upravljanja z rjavim medvedom in na tej osnovi tudi Akcijski načrt upravljanja za 2003 do 2005. Med ukrepi je v Strategiji navedeno, da se ohrani populacijo v takšnem številu, ki človeku omogoča sožitje z njim. V poglavju o odvzemu medvedov sta med drugim navedena tudi odstotek odvzema od »strokovno ugotovljenega števila« in struktura odvzema, kar velikokrat predstavlja birokratsko oviro za učinkovitejša ukrepanja.

Strategija za volka je po večletnih pripravah in usklajevanju v zaključni fazi, pozitivno v njej je, da je oblikovana zelo splošno. Akcijski načrt za volka še ni v pripravi. Zaradi alarmantnega stanja škod se bo moralo število volkov zmanjševati na podlagi izrednega odstrela.

Strategija ohranjanja risa je v začetni fazi. Pripravila naj bi se skupna slovensko hrvaška strategija zaradi majhne in prepletajoče se populacije. Z različnih strani je bila podana tudi pobuda za pripravo strategije za krokarja, ki je tudi zavarovana vrsta in povzroča čedalje več škod v kmetijstvu.

zvermi lahko dosežemo tudi bistveno zmanjšanim staležem ter s tem uresničimo tudi druge cilje v prostoru, kot so kmetijstvo, turizem in prijazno varno okolje za lokalno prebivalstvo. Manevrskega prostora za izboljšanje stanja je vsekakor veliko, v vsakem primeru pa je potreb-

no ukrepanje ter čimprejšnja izdelava dolgoročnih strategij razvoja kmetijstva ter ohranjanja zveri na območjih, kjer se pojavljajo.

» ANDREJ ANDOLJŠEK
» EGON REBEC
» MIHA KOPRIVNIKAR

PRIJAVA ŠKOD

Za škode po zavarovanih vrstah je odgovorna Republika Slovenija.

Škodo je potrebno pisno prijaviti v roku 3 dni pooblaščenim delavcem Zavoda za gozdove Slovenije. V 8 dneh naj bi oškodovanec in pooblaščenec dosegla sporazum o višini odškodnine. V kolikor ne, potem lahko oškodovanec pošlje prijavo škode na Ministrstvo za okolje in prostor z ustreznimi dokazili, s katerimi dokazuje, zakaj se ne strinja z višino odškodnine. Če tudi takrat ne pride do sporazuma, potem lahko oškodovanec v roku 3 let vloži tožbo pri pristojnem sodišču.

Opozarjamo tudi na Pravilnik o primernih načinih varovanja premoženja in vrstah ukrepov za preprečevanje nadaljnje škode. Ta določa, da mora lastnik kot dober gospodar na primeren način zavarovati svoje premoženje, kadar je nastanek škode objektivno pričakovan. Primerni načini varovanja premoženja za volka, medveda in risa so električne ograje z več kot eno žico oziroma električna ograja s 5-7 žicami za preprečitev nadaljnje škode. Če premoženje ni zaščiteno, kot predvideva pravilnik, potem lastniki po sedanjih zakonodaji niso upravičeni do odškodnine.

JESENSKI KMETIJSKO-PODJETNIŠKI SEJEM V KOMENDI

Vsako leto boljši in večji

Proizvajalci kmetijske, gozdarske in gradbene mehanizacije ter nekatere s kmetijstvom povezane organizacije in ustanove so se med 10. in 12. oktobrom predstavljali na 26. kmetijsko podjetniški sejmu v Komendi. »Čestitam Lojzetu Lahu, idejnemu očetu sejma, in njegovi ekipi konjeniškega kluba, ki vsako leto pripelje v Komendo številne obiskovalce in razstavljalce,« je na odprtju sejma dejal predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj ter poudaril pomen čim

večje prehranske samooskrbe, s čimer bi zagotovili kmetijam obstoj, potrošnikom pa kakovostno domačo hrano. O pomenu prilagajanja kmetijstva številnim po-

dražitvam in klimatskim spremembam je spregovoril tudi direktor Direktorata za kmetijstvo

na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **Branko Ravnik**. Poudaril je pomen povečanja proizvodnosti slovenskega kmetijstva in dvig njegove konkurenčnosti, pri čemer gre velika pozornost pomenu dviga podjetniškega načina razmišljanja in strateškega pristopa pri načrtovanju kmetijstva.

Na 14.000 kvadratnih metrih razstavnega prostora se je tokrat predstavljalo okoli 300 domačih in tujih razstavljalcev. Po besedah **Tomaža Drolca**, župana občine Komenda, pa si občina prizadeva za novo lokacijo, na kateri bodo uredili hipodrom, sejmišče in tržnico.

»TATJANA VRBOŠEK

Prenos plačilnih pravic

Kmetijska gospodarstva, ki so v letu 2007 oziroma 2008 vložila zahtevek za dodelitev plačilnih pravic in so oz. bodo dobila dodeljene plačilne pravice za upravičene površine, lahko te plačilne pravice v celoti ali delno prenesejo na drugo kmetijsko gospodarstvo, ki je vpisano v Register kmetijskih gospodarstev. Plačilne pravice se lahko prenašajo trajno kot prodaja plačilnih pravic z zemljiščem ali brez in začasno kot zakup plačilnih pravic z zemljiščem.

Pri trajnem prenosu plačilnih pravic brez zemljišča je prenos plačilnih pravic na drugo kmetijsko gospodarstvo možen samo, če so bile plačilne pravice izkoriščene v višini 80 %. V primeru manjše izkoriščenosti se vse neuveljavljene plačilne pravice prostovoljno prenesejo v korist nacionalne rezerve.

Pri trajnem prenosu plačilnih pravic z zemljiščem mora

kmetijsko gospodarstvo skupaj s plačilnimi pravicami prenesti tudi najmanj sorazmerno število upravičenih hektarjev zemljišč.

V primeru zakupa je prenos plačilnih pravic možen le z zemljiščem, pri čemer mora zakupodajalec prenesti na zakupojemalca sorazmerno število upravičenih hektarjev zemljišč. Zemljišča in plačilne pravice se z zakupom prenesejo na zakupojemalca za enako obdobje. Po zaključku pogodbenega obdobja se plačilne pravice prenesejo nazaj na zakupodajalca.

Plačilne pravice brez upravičenih površin se lahko prenašajo na drugo kmetijsko gospodarstvo delno ali v celoti. V primeru delnega prenosa plačilnih pravic brez upravičenih površin prevzemniki teh pravic izgubijo možnost uveljavljanja pravic brez upravičenih površin.

Plačilne pravice se trajno prenesejo na drugo kmetijsko gospodarstvo tudi v prime-

ru dedovanja, pri katerem pa je potrebno k vlogi za prenos predložiti tudi sklep o dedovanju ali druge dokumente, iz katerih je jasno razvidno, da so bile plačilne pravice podedovane.

Imetniki plačilnih pravic pa lahko svoje plačilne pravice iz kakršnihkoli razlogov tudi odstopijo v korist nacionalne rezerve.

Nosilci kmetijskih gospodarstev lahko na drugo kmetijsko gospodarstvo prenesejo najmanj 0,1 plačilne pravice, razen v primeru, kadar je plačilna pravica manjša (npr. plačilne pravice za praho, plačilne pravice brez upravičenih površin).

Rok za vložitev zahtevkov za prenos plačilnih pravic, ki bodo upoštewane pri zahtevkih za leto 2009, je od 15. septembra 2008 do 15. januarja 2009. Za prenos plačilnih pravic morajo upravičenci uporabiti obrazce, ki so dostopni na internetnih straneh Agencije RS za kmetijske

Z zakupom zemljišča se tudi plačilne pravice za to zemljišče prenesejo na zakupojemalca za enako obdobje.

trge in razvoj podeželja (<http://www.arsktrp.gov.si>). Izpolnjene obrazce je potrebno poslati na ARSKTRP, Dunajska 160, 1000 Ljubljana.

Za pomoč pri izpolnjevanju zahtevkov, podrobnejše informacije in pojasnila pa se upravičenci lahko obrnejo na izpostave kmetijske svetovalne službe pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije.

»MARINKA KOROŠEC

Peti shod kmetov na Ponikvi in Slomu

Ves svet je lepo, bogato polje, na katerem lahko vsi za dolgo večnost žanjemo.

Prizorišče shoda na Slomu je bilo napolnjeno do zadnjega kottička.

Najbolj svečan del maše je bil prinašanje darov. Z Gorenjske je prinesel dar čebelar Štefan Inglič.

Sredi oktobra je na Ponikvi in Slomu potekal peti vseslovenski shod kmetov k zavetniku slovenskih kmetov, slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva blaženemu Antonu Martinu Slomšku. Udeležilo se ga je okrog 1500 kmetov iz vse Slovenije. Slogan letošnjega shoda je bila Slomškova misel: Ves svet je lepo bogato polje, na katerem lahko vsi za dolgo večnost žanjemo.

Shod se je začel s sveto mašo v cerkvi Sv. Martina, ki jo je daroval ob somaševanju duhovnikov celjski škof, monsignor **prof. dr. Anton Stres**. V pridigi se je ozrl na iztekaajoče se leto, v katerem neurja niso prizanašala, je pa pri tem veliko tudi človeške krivde in nespameti zaradi neodgovornega in pohlepnega ravnanja z okoljem. »Samo pošteno delo, pravično plačilo in umno gospodarjenje so lahko temelji resničnega blagostanja in samo to lahko daje trajne sadove in varno prihodnost. Kmet je prav gotovo tisti, ki to najbolje ve, saj ga vse njegovo delo v tem poučuje in utrjuje,« je med drugim poudaril dr. Stres.

Shod se je nadaljeval s slavnostno akademijo pred rojstno hišo blaženega Antona Martina Slomška na Slomu, kjer je predsednik KGZS **Ciril Smrkolj** poudaril, da pogrša državno strategijo na področju kmetijstva in podeželja. »Resno se moramo vprašati, kako naprej in kako zagotoviti ustrezen razvoj kmetijstva ter pridelati čim več hrane,« je poudaril Smrkolj.

Profesorica z mariborske univerze **dr. Jana Bezenšek** je v svojem nagovoru razmišljala o Slomšku z vidika njegovega družbenega delovanja in je osvetlila njegovo življenjsko pot. Ocenjuje, da je Slomšek živel življenje svojih faranov in da bi bilo prav, da se Slovenci zavedamo konkurenčnosti naših duhovnih vrednot.

Na dogodku so v programu sodelovali Akademski pevski zbor sv. Cecilije iz župnije Marijinega oznanjenja v Ljubljani, Kulturno društvo Tomaševi iz Božakovega v Beli krajini ter ljudska pesnica Ivanka Uduč s Planine pri Sevnici. Udeležence shoda so nagovorili še predstavniki stanovskih in branžnih organizacij, starosta slovenskih kmetov **Ivan Oman** ter **Bojan Šrot**, predsednik Slovenske ljudske stranke, ki je že leta 2004 podprla shod kmetov.

» MARJAN PAPEŽ

Že po tradiciji so najštevilčnejši obiskovalci shoda z območja Ilirske Bistrice, ki so se jim na skupinski fotografiji pridružili še konjeniški, hmeljarski in čebelarški praporščaki.

Zahvala

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije se zahvaljuje vsem, ki so pomagali pri izvedbi shoda, še zlasti prinašalcem darov in sodelujočim pri maši ter društvom kmečkih žena z območja Kmetijsko gozdarskega zavoda Celje, Sadjarskemu društvu Lesnika iz Mislinjske doline, Vinogradniškemu društvu Šentjur, Gasilskemu društvu Ponikva, podjetjema Slom in Meja Šentjur, učiteljem in dijakom Kmetijskega šolskega centra Šentjur in Vrtnarske šole Celje, občinama Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju ter župniji Ponikva.

Prof. dr. Jana Bezenšek z Univerze v Mariboru je v svojem nagovoru razmišljala o Slomšku z vidika njegovega družbenega delovanja.

Za pogostitev po maši so poskrbele podeželske žene z območja Kmetijsko gozdarskega zavoda Celje.

ČETRTI PRAZNIK SIRA NA POGAČARJEVEM TRGU V LJUBLJANI

Dolga tradicija sirarjenja

Praznik sira, ki je v soboto, 11. oktobra, potekal na Pogačarjevem trgu v Ljubljani, se je odvijal v duhu sirotke in predstavitve knjige *Obožujem sir* avtorjev **Irene Orešnik**, **Mojce Polak** in **Matevža Visočnika**. »Za predelavo mleka v sir je potrebnega veliko znanja in energije,« je na otvoritvi praznika povedal predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije **Ciril Smrkolj** ter poudaril pomen ohranjanja tradicionalnega na-

čina izdelovanja sirov, kot so ga poznale že naše babice, ter uporabe domačih pridelkov v slovenski prehrani.

Različne prireditve, pri katerih organizacijsko sodeluje tudi Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in omogočajo predstavitev izdelkov dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, doživljajo velike simpatije med Ljubljančani, ki navdušeni okušajo ponudbo slovenskega podeželja.

O vlogi Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) pri razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetiji smo povprašali članice Zdrženja kmečkih sirarjev Slovenije.

Majda Tumpej, strokovna tajnica združenja in specialistka za sirarstvo KGZS – Zavod Ptuj: »Vloga KGZS pri razvoju sirarjenja v Sloveniji je izjemno pomembna. Tako denarna kot strokovna. Velikokrat gre za delo, ki ga večina ne opazi. Pa vendar, sirarji dosegajo vsako leto višjo kakovost in raznolikost svojih izdelkov ter postajajo prepoznavni med slovenskimi potrošniki.«

Rafko Novak, predsednik Zdrženja kmečkih sirarjev Slovenije: »Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije ima velik pomen pri strokovnem usposabljanju in povezovanju sirarjev z uradnimi ustanovami. Cenim njihovo delo pri zagotavljanju tehnične in strokovne pomoči. Vesel sem prihoda Cirila Smrkolja na mesto predsednika KGZS. Kot bivši sirar pozna težave sirarjev in verjamem v uspešno sodelovanje.«

Irena Orešnik, dolgoletna predsednica združenja: »Vloga KGZS je izjemna. Kar se tiče dela združenja je zelo pomembno delo Majde Tumpej. Nasploh so kmetijsko-gozdarski zavodi in njihovi svetovalci gonilna sila razvoja dopolnilnih dejavnosti. Pohvalila bi tudi delo Gabrijele Salobir Vilar, ki v okviru KGZS strokovno pokriva področje zakonodaje. Želim si večjega zavedanja kmetov o pomenu samokontrole. Vsi bi se morali držati pravil, ki so zakonsko določena, kajti le to dolgoročno prinaša dobre rezultate.«

»TATJANA VRBOŠEK

ZDRUŽENJE SIRARJEV

Po desetih letih z novim imenom, novo celostno podobo in novim predsednikom

Letos mineva deset let delovanja Zdrženja malih sirarjev, ki je bistveno prispevalo k dvigu kakovosti kmečkih sirov ter njihovi uveljavitvi med slovenskimi porabniki. Gre za deset let dela na izobraževanju, promociji in podpori trženju članov združenja in njihovih izdelkov. Obletnico so sirarji med drugim označili tudi s spremembo imena – Zdrženje kmečkih sirarjev Slovenije in novo celostno podobo. Letos je predsedovanje Zdrženju od Irene Orešnik prevzel Rafael Novak, Orešnikova pa se je poslovila na prav poseben način – z izdajo knjige »Obožujem sir«, ki jo je napisala s soavtorji Mojco Polak in Matevžem Visočnikom. Knjigo je izdala ČZD Kmečki glas.

Prireditve ob deseti obletnici in predstavitev knjige sta potekala v idiličnem okolju Jezerškovega dvora v zgornjem Brniku. Ob tej priložnosti je sirarje in ostale goste pozdravil Ciril Smrkolj, predsednik KGZS ter ob tem pohvalil delo Zdrženja. Podeljenih pa je bilo tudi osem priznanj za dolgoletno sodelovanje z Zdrženjem oz. delo na področju promocije kmečkih sirov.

»TATJANA ČOP

PODEŽELJE V MESTU

Tokrat jesenske dobrote

»Obožujem to prireditiv. Sem reden gost Podeželja v mestu. Imam majhno pokojnino in sem res vesel, da pride podeželje k meni. S seboj nosim orglice, na katere rad zaigram, in tako dodatno popestrim prijetno vzdušje na Pogačarjevem trgu, kjer je prostor za vsakogar,« je povedal Ivan Strajnar, eden izmed številnih obiskovalcev prireditve Podeželje v mestu – dobrote, ki jih trosi jesen, ki je 27. septembra potekala na Pogačarjevem trgu v Ljubljani.

Obiskovalce tržnice in razstavljalce prireditve, ki jo Kmetijsko gozdarska zbornica

»Super je! Zelo se zabavam. Jedla sem zelo dobro salamo in srečala vinsko kraljico ter se zelo začudila, da so kraljice tudi v Sloveniji. V delavnici sem naredila lep prtiček iz ovčje volne,« je izjavila navdušena osnovnošolka Emily Fox, britanska državljanka.

Slovenije prireja v sodelovanju z Ljubljanskimi tržnicami in ekipo radia Veseljak že od leta 2005, so na prireditvi pozdravili predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj, direktor Ljubljanskih tržnic Aleksander Ravnikar ter vinska kraljica Svetlana Širec.

Na tradicionalni prireditvi, ki predstavlja most med mestom in podeželjem, se je tokrat predstavljalo okoli 60 kmetij in društev, ki so v pokušino in naprodaj ponujali sveže in predelano sadje, zelenjavo, mlečne in mesne izdelke, tradicionalne krušne in pekovske izdelke ter sokove, vina in žgane pijače. Tako odrasli kot otroci so z zanimanjem opazovali in sodelovali pri delu pletilje, tkalke in filcarke, ki ohranjajo tradicijo obdelave ovčje volne.

»TATJANA VRBOŠEK

DOPOLNILNE DEJAVNOSTI

Poziv k sodelovanju

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravlja spremembe podzakonskih predpisov s področja dopolnilnih dejavnosti na kmetiji. Z željo po dobri pripravi podzakonskih aktov želi kmetijsko ministrstvo vključiti v sodelovanje čim širšo zainteresirano javnost. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije bo tudi posredovala svoje predloge, h katerim bi dodali tudi tiste, ki jih boste v čim krajšem času poslali.

Novosti so nujne zaradi sprejetja Zakona o kmetijstvu, ki nalaga prilagoditev vseh tovrstnih predpisov novemu zakonu. Predlog sprememb so naslednji podzakonski akti: Uredba o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji, Pravilnik o vsebini vloge za izdajo dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji in Pravilnik o registraciji dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Vsi zainteresirani naj posredujejo mnenja, težave, izkušnje in predloge v zvezi z dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji, še posebej v zvezi z vrstami, omejitvami in pogoji za posamezno dopolnilno dejavnost na kmetiji na naslov: **Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Celovška 135, 1000 Ljubljana ali na elektronski naslov mateja.zajc@kgzs.si.**

Osnutki podzakonskih predpisov bodo kasneje objavljeni tudi na spletnih straneh ministrstva.

TRIJE DOSEŽKI SLOVENSkih ČEBELARJEV

Knjižnica, terminološki slovar in 110-letnica glasila

V začetku oktobra so se sočasno na Čebelarstvu Slovenije zgodili trije pomembni dogodki. Odprli so čebelarstvo knjižnico Janeza Goličnika, ki vsebuje preko 3000 enot knjižnega gradiva, slovenskih in tujih monografskih ter periodičnih publikacij s področja čebelarstva. Podobnih je na svetu le pet.

Drugi pomemben dogodek, ki so ga proslavili, je izid čebelarskega terminološkega slovarja. Nastajal je pet let v sodelovanju med Čebelarstvo Slovenije in Sekcijo za terminološke slovarje na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša pri Znanstveno raziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti. V slovarju je zbranih

preko 4900 izrazov.

Čebelarji so proslavili tudi 110-letnico izhajanja revije Slovenski čebelar, ki je po potrditvi s strani Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani najstarejša strokovna revija v Sloveniji, ki pod istim nazivom izhaja neprekinjeno že 110. leto.

»MARJAN PAPEŽ

Vranični prisad – znaki in ukrepi

Vranični prisad je bolezen, ki se pojavlja pri govedu, ovcah, konjih in prašičih, manj pogosto pa pri drugih domačih živalih. Pojavlja se tudi pri divjih živalih. Okužba pri človeku je izredno redka. Tveganje za pojav bolezni pri človeku predstavlja neposreden stik z okuženimi živalmi. Večinoma se pri ljudeh pojavi kožna oblika. Bolezen se pojavlja zlasti na močvirnih področjih in tam, kjer potoki in reke občasno poplavlajo. Bolezen ponavadi izbruhne v poletnem času, ko so živali na paši.

Povzročitelj je paličasta bakterija *Bacillus anthracis*, ki v neugodnih razmerah, zlasti ob stiku z zrakom, tvori spore. Spore so izven gostitelja zelo odporne in lahko v okolju preživijo tudi več let. V zemlji se lahko ohranijo več kot deset let, če so izpostavljene sušnemu okolju, pa preživijo dve leti. Iz zemlje, kamor je bila nekoč zakopana poginula žival, okužena z bacilom vraničnega prisada, lahko spore prinesejo na površino deževniki ali talna voda, potem pa jih po površini razširi deževnica. Trava, seno, slama utegnejo biti na območjih, tako imenovanih distriktih vraničnega prisada, okuženi s sporami.

Živali se v glavnem okužijo, ko zaužijejo spore bacila s krmo ali pa jih popijejo z vodo. Možna je tudi okužba preko poškodovane kože, poškodb v ustih in žrelu. Okužene živali izločajo povzročitelja preko vseh izločkov, ki jim je primešana kri, v iztrebkih, urinu in izcedku iz nosa. Ko bacili vdrejo v organizem, se najprej namnožijo na kraju samem, potem pa zelo hitro preidejo v kri, kjer se močno

razmnožijo in živali zelo hitro poginejo. Bolezen lahko poteka tudi počasneje, z nekajdnevno vročinsko boleznijo, ki se pojavi nenadoma, brez pravega vzroka.

Čas od infekcije do pojava kliničnih znakov je največ pet dni, pri ovcah se prvi znaki lahko pokažejo že po 24 urah. V najhujši obliki pride do nenadnega pogina pri na videz zdravi živali, ki pade po tleh. Na ustih in nosu se pojavi krvava pena, iz zadnjične in vaginalne odprtine pa teče čista kri. Pride do težav pri dihanju, krčev ter posledično do pogina zaradi paralize dihalnega centra. Ta oblika je najpogostejša pri ovcah. Pri govedu pride najpogosteje do nenadnega povišanja telesne temperature (40 °C do 42 °C), pospešeno je dihanje in srčni utrip. Žival je utrujena, ne je, ne prežvekuje, ne daje mleka. Pride do krvave driske, močno pordečenih vidnih sluznic, krvavitev skozi zadnjično odprtino, oteklina v žrelu itd. Žival po nekaj dneh pogine.

Pri konjih se bolezen kaže v dveh oblikah: žrelna, za katero je značilna močna oteklina v predelu žrela, vratu in vse do prsi, ter trebušna, za katero so značilni hudi krči (kolike).

Bolezen je ozdravljiva. V začetni fazi se lahko bolezen zdravi z visokimi dozami antibiotikov. V primeru nenadnega pogina ali hude vročinske bolezni je potrebno vedno pomisliti tudi na vranični prisad. Takšne živali nikakor ne smemo zaklati ali je izkožiti na licu mesta, saj se na ta način v zemljo sprosti ogromna količina spor, ki za nadaljnja desetletja okužijo tisto

Za preprečevanje vraničnega prisada je najpomembnejša osveščenost ljudi in izvajanje drugih preventivnih ukrepov:

- izolacija novo nabavljenih živali,
- izolacija bolnih in brejih živali,
- zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode in krme,
- zagotavljanje ustreznih higienskih razmer v objektih za rejo in drugih prostorih,
- zagotavljanje higiene porodov in molže,
- preprečevanje vnašanja povzročiteljev v rejo,
- ustrezno ravnanje s trupli, odpadki, gnojem in gnojnico,
- čiščenje in razkuževanje (razkuževalne bariere, higiena rok, obleke, opreme, prevoznih sredstev ...),
- zaščita vodnih virov na gospodarstvu.

območje. Ker gre za zoonozo, je potrebno o pojavu vraničnega prisada obvestiti tudi zdravstveno službo.

V primeru, da se pri živalih pojavi sum na vranični prisad (nenadni pogin, hudo vročinsko stanje, kolike pri kopitarjih itd.), mora imetnik živali o tem nemudoma obvestiti veterinar-

ja, ki bo sum potrdil ali ovrgel. V primeru potrditve suma mora veterinar, ki sum postavi, o tem nemudoma obvestiti pristojni območni urad VURS-a, ki z odločbo odredi ukrepe za preprečevanje širjenja bolezni.

Vir: <http://www.vurs.gov.si/antraks/>

Na spletnih straneh Zavoda za zdravstveno varstvo Celje najdemo naslednje informacije o antraksu pri ljudeh:

Bolezen se od živali lahko prenese na človeka, zato antraks uvrščamo v skupino zoonoz. Poznamo več oblik antraksa: kožno obliko, pljučno obliko, gastrointestinalno obliko in septično obliko. Človek najpogosteje zboli za kožno obliko, t.i. maligno pustulo, ki je običajno ozdravljiva. Izid bolezni pri drugih oblikah antraksa je veliko slabši.

Človek se okuži na različne načine, najpogosteje obolevajo ljudje, ki imajo opravka z bolno ali mrtvo živaljo. Spore ali bacili vdrejo v človekovo telo skozi drobne ranice na koži; pride do pojava kožne oblike antraksa. Ob vdihavanju prahu, ki vsebuje spore, pride do nastanka pljučnega antraksa. Ob uživanju okuženega, ne dovolj dobro toplotno obdelanega mesa, pa pride do gastrointestinalne oblike bolezni.

V Sloveniji smo zadnji primer kožne oblike antraksa zabeležili 1983. leta, ko sta v Komendi zbolela lastnik bolne živali in mesar, ki je žival zaklal. Pljučnih primerov ne beležijo.

Antraks je redka bolezen. Epidemiološko povezujemo pojav antraksa pri ljudeh z obolelimi živalmi. Na območjih, kjer je antraks pri živalih razširjen, domače živali proti tej bolezni cepijo. Pri zelo izpostavljenih ljudeh pride v poštev cepljenje proti antraksu.

Podnebne spremembe in gospodarjenje z gozdom

Strokovnjaki so si širom po svetu enotni. Pričakujemo lahko obsežnejše podnebne spremembe.

Napovedi otoplitev za Slovenijo o **dvigu temperatur** od 3 do 7 stopinj Celzija do konca tega stoletja pomenijo velike spremembe v klimi. Večji dvig temperature je predviden v toplejši polovici leta, hkrati pa je pričakovati poleti tudi vedno manj padavin. Zaradi napovedane otoplitve ter predvidenih pogostejših poletnih suš je pričakovati vedno večjo nevarnost napada škodljivcev.

Ogrožena je gospodarska funkcija gozdov

Gozd je zaradi stoletne rasti dreves težko na hitro spreminjati in prilagajati napovedanim občutnim otoplitvam ozračja in vse pogostejšim sušam. Tako lahko pričakujemo po oslavitvi dreves sušo vedno več tudi napadov žuželk in gliv, ki do zdaj še niso delale obsežnejših škod in ki jih do zdaj v Sloveniji še nismo poznali, kot je na primer **alarmantno sušenje javorja** v zadnjih dveh letih. Na Gozdarske inštitutu, kjer glivo proučujejo, so mnenja, da lahko na novo naseljena gliva, ki je vzrok za sušenje javorja, povzroči ob najbolj črnem scenariju celo isto zgodbo, kot smo ji priča s sušenjem bresta, ki že izginja iz slovenskih gozdov.

Lubadar določa etat

Smreka je v zadnjih dveh stotletjih glavni vir dohodkov iz slovenskih gozdov. Smreka je glede nege dokaj neproblematična, saj lahko dosežemo dokaj dobro kakovost sortimentov tudi brez velikih vložkov. Napadom lubadarja so najbolj izpostavljena oslabele drevesa z malimi krošnjami ter drevesa, ki so že v drugi polovici svoje življenjske dobe. Z vidika preprečitve škode, ki lahko na-

stane ob napadu boleznin in škodljivcev, je oslabele in zrela drevesa bolje posekati.

Ogroženost smreke in ostalih gospodarsko pomembnih vrst zahteva **drugačen pristop kmetu in gozdarjev h gospodarjenju z gozdom**. Preko sečnje in obnove z odpornejšimi vrstami se bo lahko spremenila drevesna sestava gozdov v mlad zdrav in mešan gozd, kjer lahko posamezna visoko vredna in redka drevesa prevzamejo vrednostni prirastek nekaj povprečnih sestojev.

Poudarek na mladem gozdu

Gozd rabi za nemoteno trajnostno izkoriščanje vse razvojne faze od mladja do debeljaka. Za vzpostavitev idealnega razmerja razvojnih faz se mora intenzivneje obnavljati sestoje, ki imajo zaradi boleznin in poškodovanosti izničen vrednostni prirastek. V mladovju moramo zato mladju posvetiti skozi nego toliko več pozornosti, saj lahko le tako zagotovimo kakovosten les ter dostojen donos iz gozda tudi našim otrokom.

Brez mladega, zdravega in kakovostnega gozda ob prisotnosti boleznin, lubadarja in klimatskih sprememb, ne moremo brezskrbno gledati v prihodnost

slovenskih gozdov. Pomembno je, da se tega zavedajo tudi lastniki gozdov, od katerih je najbolj odvisno, kako intenzivno se bo gospodarilo z gozdom.

Vzgoja visoko vrednih sortimentov

Vrednost posameznih drevesnih vrst je v veliki meri odvisna od modnih smernic, vendar se zaradi vedno večjih trendov po naravnem in individualnem značaju pohištva ni bati, da bi

redkejša drevesna vrste ne imele boljše cene od povprečja.

Večji delež kakovostnih manjšinskih drevesnih vrst, vključno s hrastom, češnjo in javorom, lahko dosežemo le z veliko površinskimi obnovami in na žalost le z dosledno zaščito pred objedanjem divjadi. Zaradi dolge proizvodne dobe je veliko dela, ki ga vložimo v takšne sestoje, vidnega šele ob naslednji generaciji. Visoko vredna drevesa je potrebno, ko dosežejo dovolj gladkega debela, hitro sprostiti. Tu delajo kmetje skupaj z gozdarji največ napak. Potrebno je vzgojiti močne krošnje, ki so dober motor drevesu. Prehod iz faze čiščenja debela v fazo oblikovanja krošnje je sicer zahteven, in v kolikor nismo pozorni, ga lahko hitro tudi zamudimo. Veliko pomoč pri oblikovanju čistega debela in lepe krošnje lahko dosežemo z zgodnjim obvejevanjem s škarjami ter žagico.

»MIHA KOPRIVNIKAR

Problematika širjenja podlubnikov v bližini skladišč za predelavo lesa v Otiškem Vrhu

Območna enota Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Slovenj Gradec je organizirala tematski sestanek za rešitev problema lubadarja, ki pesti kmete v Otiškem vrhu.

Gozdarska inšpekcija ter Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) sta predstavila ukrepe, ki so v kombinaciji z letošnjim hladnejšim poletjem doprinesli k zmanjšanju števila lubadark v okoliških gozdovih. Zavod za gozdove je poudaril, da je lubadar velik problem, ki pesti mnoge lastnike po celi Sloveniji.

Med ukrepi za izboljšanje stanja na območju so poudarili dosledno izvajanje zaščitnih ukrepov v skladiščih za les ter možnih dodatnih ukrepov, ki bi preprečili pojav lubadarja v okoliških gozdovih. Na sestanku sta se direktor KGZS Igor Hrovatič in direktor ZGS Jošt Jakša strinjala, da se bo poskušalo s skupnimi močmi doseči olajšave katastrskega dohodka za kmete, ki so bili prizadeti. Prav tako je bilo govora tudi o tem, da bi bilo potrebno v prihodnjih razpisih za investicije na kmetijskih gospodarstvih po naravnih nesrečah omogočiti kandidiranje tudi kmetijam, ki so prizadete zaradi izjemnih škod po lubadarju. (M.K.)

Iz dela območne enote KGZS Brežice

Največ o prostorskem načrtovanju in škodah v kmetijstvu

V začetku oktobra je v Malusovi zidnici na Malkovcu potekala prva skupna razširjena seja sveta območne enote (OE) Brežice in odborov izpostav (OI) Brežice, Krško in Sevnica. Seje so se udeležili tudi župani posavskih občin ter predstavniki Kmečke zadruge Sevnica.

Na seji, ki jo je vodil predsednik sveta OE Brežice Boris Orešek, so spregovorili o sodelovanju Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) in občin Posavja ter o škodah v kmetijstvu in gozdarstvu po neurjih 2008 in škodah po zavarovanih vrstah živali.

VELIK PRITISK NA POZIDAVO KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

O sodelovanju med KGZS in občinami Posavja je Anton Žnideršič, predsednik OI Brežice in podpredsednik sveta OE, podal pobudo, da se lastnike zemljišč in strokovne službe KGZS dejavnije vključi v pripravo prostorskih načrtov in da se kmetijam, ki zaradi širšega interesa izgubijo kmetijska zemljišča, zagotovijo nadomestna zemljišča.

Župan Brežic Ivan Molan je poudaril, da se zavedajo večnamenskosti kmetijstva in da je v njihovi občini med večjimi težavami ob sprejemanju prostorskih načrtov velik pritisk za spremembo namembnosti zemljišč predvsem na podeželju za gradnjo hiš. Mojmir Pustoslemšek, župan Kostanjevice, je izpostavil razvoj zelenjadarstva in vinogradništva ter tudi konjereje in živinoreje in pozval KGZS k sodelovanju pri načrtovanju nadaljnjih ukrepov v teh panogah na območju kostanjeviške občine. Župan Krškega Franc Bogovič je poudaril, da bodo prednostne naloge njihove občine izvedba komasacij, širitev namakanja in lokalna oskrba s hrano. Srečko Ocvirk, sedanji župan Sevnice, pa je ocenil, da je program občine v kmetijstvu stalen in da se v občinskem odboru za kmetijstvo čuti vpliv KGZS.

Udeležence seje je pozdravil tudi direktor Kmečke zadruge Sevnica Jože Kovač.

V nadaljevanju je predsednik KGZS Ciril Smrkolj predstavil nekaj konkretnih načrtov zbornice, kot so: paketno zavarovanje na kmetiji, uvedba članskih izkaznic KGZS, ki bo pomenila določene ugodnosti. »Ob prostorskih načrtih mora postati mnenje KGZS obvezno, kar bomo skušali doseči s spremembo zakonodaje,« je poudaril Smrkolj.

VEČJA ŠKODA ZARADI PORUŠENEGA RAZMERJA MED ŽIVALSKIMI VRSTAMI

V nadaljevanju so se udeleženci seznanili s škodo po neurjih in s škodami po divjadi, ptičih in zvereh. Član sveta KGZS Božidar Beci je poudaril, da težavo predstavlja porušeno razmerje med posameznimi živalskimi vrstami, Ciril Smrkolj pa je povzel, da je koncesionar odgovoren za škodo in da pristojna ministrstva na tem področju ne odreagirajo. »KGZS bo to tudi jasno izpostavila, po potrebi tudi v mednarodni javnosti,« je zaključil predsednik zbornice.

»VIKTOR KOŽAR, Vodja OE KGZS Brežice

DOGAJANJA NA TRGIH

Vrednost pridelave v letu 2007 in trg z žiti

Statistični urad RS je objavil podatke o ekonomskih računih za kmetijstvo v letu 2007, iz katerih je razviden dohodkovni položaj in pomen kmetijstva v bruto domačem proizvodu. Vrednost kmetijske pridelave je znašala 1.113 milijonov evrov, kar je za 4,5 % več kot leto prej. Zanimivo je, da je vrednost rastlinske pridelave prvič preseгла polovico te vrednosti, predvsem na račun znižanja vrednosti prireje živali zaradi nižjih odkupnih cen. Faktorski dohodek je dosegel 442,6 milijona

evrov, kar je za 7,5 % več kot v letu 2006. Zaradi spremenjenega sistema uveljavljanja neposrednih plačil v letu 2007 je 254 milijonov evrov plačil proizvodno nevezanih in tako v skupnem dohodku predstavlja kar 57 % delež. Kmetijstvo je k skupnemu bruto domačemu proizvodu prispevalo le 1,2 %, kar je še za 0,3 odstotne točke manj kot leto prej. Število zaposlenih je še vedno izjemno visoko, saj se je s kmetijsko dejavnostjo ukvarjalo kar 84.000 polnovrednih delovnih moči.

Trg z žiti: je v letošnjem tržnem letu v svetovnem merilu večja za 3,7 %, v EU-27 pa kar za 19,3 %. V EU-27 je količina pšenice večja za 24,9 %, koruze za 23,6 %, ječmena za 12,5 %. Tudi v Sloveniji je pridelane več pšenice, pire in ječmena, manj pa koruze za zrnje.

Cena pšenice je začela padati v začetku žetve, ko je dosegla najnižjo ceno 180 evrov/t. Po zadnjih podatkih tržno informacijskega sistema (TIS) je v 41. tednu (od 6. do 12. oktobra) znašala 198,48 evrov/t. Cene so nizke tudi v ostalih državah EU. Po zadnjih podatkih TIS

npr. na Madžarskem dosega le 156,86 evra/t. Primerjava s polno lastno ceno iz modelne kalkulacije Kmetijskega inštituta Slovenije (KIS), ki znaša 270,86 evrov/t, nam pove, da trenutna prodajna cena pokriva le 73,3 % stroškov pridelave.

Tudi cena koruze je močno padla v začetku julija, se zatem gibala med 180 in 200 evri/t, v zadnjih tednih pa močno padla. V 41. tednu je po podatkih TIS znašala 126,16 evra/t. Zaradi velike ponudbe krmnih žit je cena koruze zelo nizka tudi v ostalih državah EU in se že bliža intervencijski ceni (101,31 evra/t). Trenutna prodajna cena pokriva le 55,4 % stroškov pridelave.

»NEVA PAJNTAR

NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

Dodatne informacije dobite na telefonu: 05 720 04 30

Datum	Naslov	Vrsta	lokacija	Ura
11. 11. 2008	Preusmeritev kmetije iz konvencionalne ali integrirane v ekološko in preusmeritveni načrt, Avtohtone in tradicionalne pasme domačih živali.	SKOP/KOP – EK, PAS predavanje	Krpanov dom, Prečna 1, Pivka	16.00

Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto

Dodatne informacije dobite na telefonu: 07/ 305 62 10.

Datum	Naslov	Vrsta	lokacija	Ura
12. 11. 2008	Pridelava krme in spremembe pri krmiljenju glede na pojav koruznega hrošča	Ne velja za SKOP/KOP	CIK Trebnje – velika predavalnica	10.00
26. 11. 2008	Prilagajanje kolobarja podnebnim spremembam in posledice v živinoreji	SKOP/KOP – Navzkrižna skladnost	Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto, Šmihelska 14, 8000 Novo mesto	10.00
27. 11. 2008	Prilagajanje kolobarja podnebnim spremembam in posledice v živinoreji	SKOP/KOP – Navzkrižna skladnost	Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto, Šmihelska 14, 8000 Novo mesto	10.00

Kmetijsko gozdarski zavod Murska Sobota

Dodatne informacije dobite na telefonu: 02 539 14 17.

Datum	Naslov	Vrsta	lokacija	Ura
6. 11. 2008	Dom, družina in dopolnilne dejavnosti – Krepitev samozavesti	Ne velja za SKOP/KOP	Kulturna dvorana Križevci pri Ljutomeru, Križevci 11, 9242 Križevci	10.00
6. 11. 2008	Vinarstvo – Kletarski večer	Ne velja za SKOP/KOP	Vinogradniški center Goričko, Ivanovci 3, 9208 Fokovci	16.30
13. 11. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Vaško gasilski dom Bodonci, Bodonci 77A, 9265 Bodonci	9.00
14. 11. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Gasilski dom Beltinci, Štefana Kovača 5, 9231 Beltinci	9.00
19. 11. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Gasilski dom Gornja Radgona, Gasilska cesta 2, 9250 Gornja Radgona	9.00
19. 11. 2008	Vinarstvo – Kletarski večer	Ne velja za SKOP/KOP	Gostilna Vučina, grad Beltinci, Ravenska cesta 8, 9231 Beltinci	17.00
20. 11. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Dvorana Segrap, Glavni trg 3, 9240 Ljutomer	9.00
20. 11. 2008	Vinarstvo – Kletarski večer	Ne velja za SKOP/KOP	Gasilski dom Velika Polana, Velika Polana 111, 9225 Velika Polana	17.00
21. 11. 2008	Pridelovanje koruze v okviru integrirane pridelave poljščin, Pridelovanje stročnic v kolobarju v okviru integrirane pridelave poljščin	SKOP/KOP – IPL predavanje	KGZS - zavod MS, Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota	9.00
21. 11. 2008	Dom, družina in dopolnilne dejavnosti – kuharski tečaj	Ne velja za SKOP/KOP	Vaško gasilski dom Radmožanci, Radmožanci 39, 9223 Dobrovnik	17.00
22. 11. 2008	Dom, družina in dopolnilne dejavnosti – ocenjevanje perecov	Ne velja za SKOP/KOP	Vaško gasilski dom Radmožanci, Radmožanci 39, 9223 Dobrovnik	10.00
22. 11. 2008	Dom, družina in dopolnilne dejavnosti – razstava: Fízol nekoč in danes (2 dni)	Ne velja za SKOP/KOP	Vaško gasilski dom Radmožanci, Radmožanci 39, 9223 Dobrovnik	12.00
26. 11. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Gasilski dom Gornja Radgona, Gasilska cesta 2, 9250 Gornja Radgona	9.00
27. 11. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Gasilski dom Stara nova vas, Stara nova vas 27A, 9242 Križevci pri Ljutomeru	9.00
27. 11. 2008	Vinarstvo – Kletarski večer	Ne velja za SKOP/KOP	Vaški dom Hotiza, Hotiza, Petrova ulica 16, 9220 Lendava	17.00
28. 11. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	KGZS - zavod MS, Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota	9.00
1. 12. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Turistična kmetija Ferencovi, Krašči 23, 9261 Cankova	9.00

Kmetijsko gozdarski zavod Celje

Dodatne informacije dobite na telefonu: 03 425 55 13

Datum	Naslov	Vrsta	lokacija	Ura
20. in 21. 11. 2008	Začetni tečaj iz ekološkega kmetovanja Prijava do 10. 11. 2008 na tel.: 03 425 55 13 ali na e-naslov: mitja.zupancic@ce.kgzs.si	SKOP/KOP - predavanje	Lokacija bo sporočena vsem prijavljenim z naknadno poslanim povabilom.	9.00-17.00

Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana

Dodatne informacije dobite na telefonu: 01 513 07 14.

Datum	Naslov	Vrsta	lokacija	Ura
5. 11. 2008	Gnojenje rastlin v skladu s smernicami dobre kmetijske prakse pri gnojenju in uredbo o vnosu nevarnih snovi in rastlinskih hranil v tla, Zasnova in oblikovanje petletnega kolobarja z metuljnicami ter ocena ekonomske učinkovitosti	SKOP/KOP - predavanje	Ivančna Gorica, gasilski dom STICNA	9.00
11. 11. 2008	Oskrba travniških sadovnjakov II, ukrepi za izboljšanje kakovosti sadja, zasnova in oblikovanje petletnega kolobarja z metuljnicami ter ocena ekonomske učinkovitosti	SKOP/KOP - predavanje	ŠMARTNO PRI LITI-JI, kulturni dom	9.00
11. 11. 2008	Predstavitve kmetijsko okoljskih ukrepov s poudarkom na ukrepu Sonaravna reja domačih živali, Ekstenzivni travniki in biotske pestrosti, Košnja strmih travnikov in določanje nagiba, Pogoji in določila pogodbe SKOP/KOP ter vodenje evidenc, Kaj nam je in kaj nam bo prineslo vreme v prihodnje	SKOP/KOP - predavanje	LOGATEC, velika dvorana Narodnega doma	9.00
18. 11. 2008	Ukrepi pri odpravljanju škodljivih dejavnikov na travinju, Zahteve navzkrižne skladnosti v povezavi z novostmi na področju zakonodaje s področja varstva rastlin	SKOP/KOP - predavanje	ŠMARTNO PRI LITI-JI, kulturni dom	9.00
18. 11. 2008	Strokovna podpora rejcem krav molznic (pomoč pri sanaciji težav s povečanim številom somatskih celic v mleku) Predavanje je namenjeno kmetom iz občine Dobrova – Polhov Gradec, ki krije stroške izvedbe izobraževanja na Podlagi pravilnika za razvoj podeželja, ukrep 1.3.	Predavanje NI ZA SKOP/KOP	DOBROVA dvorana gasilskega doma	9.00
20. 11. 2008	Zahteve navzkrižne skladnosti v povezavi z novostmi na področju zakonodaje s področja varstva rastlin, Preverjanje izpolnjevanja zahtev standardov za varno hrano, za preprečevanje širjenja bolezni, za prijavo bolezni in za dobro počutje živali na praktičnih primerih	SKOP/KOP - predavanje	Groblje pri Domžalah, kulturni dom	9.00
26. 11. 2008	Zasnova in oblikovanje petletnega kolobarja z metuljnicami ter ocena ekonomske učinkovitosti, gnojenje rastlin v skladu s smernicami dobre kmetijske prakse pri gnojenju in uredbo o vnosu nevarnih snovi in rastlinskih hranil v tla	SKOP/KOP - predavanje	Grosuplje, kulturni dom	9.00
27. 11. 2008	Vpliv pasme in prehrane na kvaliteto govejega mesa, zasnova in oblikovanje petletnega kolobarja z metuljnicami ter ocena ekonomske učinkovitosti, pogoji in določila pogodbe SKOP/KOP ter vodenje evidenc.	SKOP/KOP - predavanje	Ribnica, Ideal	9.00
28. 11. 2008	Ukrepi pri odpravljanju škodljivih dejavnikov na travinju, vpliv pasme in prehrane na kvaliteto govejega mesa, Bilanca hranil hlev – dvorišče – njiva	SKOP/KOP - predavanje	Mlinše, dvorana kulturnega društva (poleg šole)	9.00
1. 12. 2008	Predstavitve novosti tehnoloških navodil za integrirano vrtnarstvo v letu 2007, Varstvo vrtnin pred talnimi škodljivci	SKOP/KOP - predavanje	Velika dvorana na Kmetijskem inštitutu Slovenije	9.00
3. 12. 2008	Tehnologija paše, ki je v veljavi za hribovit svet kot paša na kmetijah pred odhodom živine v planino, Vpliv pasme in prehrane na kvaliteto govejega mesa, Ekonomska učinkovitost sonaravne reje domačih živali in možnosti trženja proizvodov živalskega izvora.	SKOP/KOP - predavanje	Kamnik, Dom kulture	9.30
3. 12. 2008	Metabole težave visoko proizvodnih krav, Vzreja telet za plemo, Dobra kmetijska praksa pri gnojenju, pomen analiziranja tal in izdelave gnojilnih načrtov, Standardi oskrbe travniških sadovnjakov - začetni del	SKOP/KOP - predavanje	Kamnik, Dom kulture	14.30

Dodatne informacije dobite na telefonu: 01 513 07 23 ali pri lokalnih kmetijskih svetovalcih.

Datum	Naslov	Vrsta	lokacija	Ura
4.-6. 11.	Začetni tečaj za uporabnike FFS	Ni za SKOP/KOP	Cerknica - Cerknica KZ	14.30-19.30
18.-20. 11.	Začetni tečaj za uporabnike FFS	Ni za SKOP/KOP	Medvode - KZ	14.30-19.30
9.-11. 12.	Začetni tečaj za uporabnike FFS	Ni za SKOP/KOP	Kamnik - Podgorje	14.30-19.30

Solastnina, delitev solastnine

O solastnini govorimo, kadar ima dvoje ali več oseb v lastnini isto stvar, npr. zemljišče, stanovanje, kmetijo ... Razmerje, ki nastane med solastniki, ima nekatere posebnosti, na katere bi želeli opozoriti s tem člankom.

POJEM SOLASTNINE

Zakon določa, da ima lahko več oseb (solastnikov) solastninsko pravico na nerazdeljeni stvari, pri čemer je del vsakega izmed njih določen v sorazmerju s celoto. Delež se izraža v odstotku ali ulomku, predstavlja pa idealni delež. Če solastniški deleži niso določeni, se domneva, da so enaki. Pri solastninskem deležu se ne ve, čigav je posamezni del, pač pa ima vsak solastnik pravico imeti stvar v posesti in jo skupaj z drugimi solastniki uporabljati sorazmerno svojemu idealnemu deležu, pri čemer ne sme kršiti pravice drugih solastnikov. Solastnik prosto razpolaga s svojim deležem brez soglasja drugih solastnikov.

Če je predmet solastnine nepremičnina, imajo drugi solastniki pri prodaji predkupno pravico. Če ostali solastniki te pravice ne izkoristijo, se delež lahko proda drugim osebam, vendar po isti ceni in pod istimi pogoji. Če predkupno pravico uveljavlja hkrati več solastnikov, lahko vsak od njih uveljavlja predkupno pravico v sorazmerju s svojim idealnim deležem.

UPRAVLJANJE S STVARJO

Solastniki imajo pravico skupno upravljati stvar v solastnini. Stroške uporabe, upravljanja in druga bremena, ki se nanašajo na celo stvar, krijejo solastniki v sorazmerju z velikostjo idealnih deležev.

DELITEV SOLASTNINE

Vsak od solastnikov lahko v vsakem času zahteva delitev solastnine, razen v neprimernem času. Solastnik se tej pravici ne more odpovedati za vselej, lahko pa se ji odpove za določen čas, pri čemer njegova odpoved zavezuje tudi njegove pravne naslednike.

Največkrat se solastniki sporazumno dogovorijo o načinu delitve stvari. Če se solastniki ne morejo sporazumeti, odloči o delitvi sodišče v nepravdnem postopku tako, da solastniki dobijo v naravi tisti del stvari, za katerega izkažejo upravičen interes. Če fizična delitev stvari v naravi ni mogoča, sodišče odloči, naj se stvar proda in razdeli kupnina (civilna delitev). Možno je tudi,

da eden izmed solastnikov stvar prevzame in izplača ostale solastnike po ceni, ki jo določi sodišče. Solastnik, ki je na takšen način dobil stvar ali del stvari, pridobi lastninsko pravico na stvari s pravnomočnostjo odločbe. Drugim solastnikom mora izplačati njihove deleže najkasneje v treh mesecih od pravnomočnosti odločbe, skupaj z obrestmi. Drugi solastniki imajo do celotnega poplačila na stvari zakonito zastavno pravico.

ZAVAROVANJA IN JAMSTVA OB DELITVI

Solastniku, ki je z delitvijo dobil stvar ali del stvari, odgovarjajo drugi solastniki za pravne in stvarne napake stvari v mejah vrednosti svojih idealnih deležev. Za odgovornost za stvarne in pravne napake se smiselno uporabljajo določila, ki veljajo za prodajno pogodbo.

Vir: Stvarnopravni zakonik (Uradni list RS, št. 87/02)

»PRAVNA SLUŽBA KGZS

DEŽELNA BANKA SLOVENIJE

Zaradi svetovne finančne krize in s tem posledično padca tečaja vrednostnih papirjev sem se odločila, da privarčevana sredstva v višini 15.000 EUR raje vložim v varen bančni depozit. Kakšno obrestno mero mi nudite v Deželni banki Slovenije?

V Deželni banki Slovenije vam nudimo zelo ugodno obrestno mero za depozite nad 1.000 EUR za različna časovna obdobja, in sicer:

Doba vezave	Obrestna mera
Nad 6 mesecev	5,25 %
Nad 12 mesecev	5,55 %
Nad 24 mesecev	5,60 %

Za depozit v višini 15.000 EUR za vezavo za obdobje nad 6 mesecev v Deželni banki Slovenije dobite 395,90 EUR obresti, za vezavo nad 12 mesecev 848,70 EUR obresti in za vezavo nad 24 mesecev 1.705,70 EUR obresti.

Sredstva lahko vežete tudi za druge dobe varčevanja - najnižji znesek sredstev za vezavo je že 100 EUR, najkrajša ročnost pa nad 15 dni.

Vlada Republike Slovenije bo uveljavila državno garancijo za zavarovane vloge (fizične osebe, mikro in mala podjetja) **v bankah na ozemlju Slovenije brez omejitve zneska.** V ta namen Ministrstvo za finance v sodelovanju z Banko Slovenije pripravlja spremembe zakona o bančništvu. **Jamstvo za depozite in hranilne vloge s tem ne bo več omejeno na 22.000 EUR, pač pa bo znesek neomejen.**

Vabimo vas, da se ogledate v katerikoli izmed 88 enot Deželne banke Slovenije, kjer vam bomo z veseljem podrobno predstavili produkte in vam naredili dodatne izračune. Informacije o ponudbi so vam na voljo tudi na spletnem naslovu www.dbs.si in na brezplačni telefonski številki DBS FON 080 17 55 vsak delovni dan med 8. in 16. uro.

DBS FON
080 17 55

DBS NET

DBS PRONET www.dbs.si

OBISK PREDSEDNIKA KGZS CIRILA SMRKOLJA NA OBMOČNI ENOTI KGZS KOPER - ODBORU IZPOSTAVE KGZS SEŽANA

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVA GORICA

Problematika kraških živinorejcev

Zaradi pereče problematike, ki jo povzročajo zavarovane vrste prostoživečih sesalcev in ptic (predvsem volk, medved in krokar), in problematike obremenitve kraškega travinja, ki je vključeno v KOP program – ekološko kmetovanje, je odbor za živinorejo območne Izpostave Sežana KGZS, Območne enote Koper KGZS, povabil na obisk predsednika Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije g. Cirila Smrkolja. Delovnega sestanka in ogleda pašnikov rejca Bojana Metlike in rejca Franca Vettorazzija, kateremu so letos volkovi pokončali že preko 30 oslov, so se 9. oktobra 2008 udeležili še Milivoj Božeglav - rejec in vodja odbora za živinorejo pri območni Izpostavi KGZS Sežana, Evgen Gerželj, rejec in podpredsednik Društva rejcev drobnice krasa in Istre, David Štok, predsednik KGZS - Območne enote Koper, Egon Rebec, vodja oddelka za gozdarsko svetovanje pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica, Andrej Andolšek, vodja oddelka za gozdarsko svetovanje pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Ljubljana, in Ida Štoka – kmetijska svetovalka KSS Sežana.

ZVERI POVZROČAJO VSAKO LETO VEČ ŠKODE

V zadnjih dveh letih so se na tem območju škode po zvereh drastično povečale in ogrožajo obstoj živinoreje na celotnem obalno-kraškem območju. Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije Območne enote Sežana so kraški živinorejci zaradi zveri samo letos v devetih mesecih izgubili 635 ovac, 35 oslov in 2 teleti ali 116.037 evrov. Glavni klavec je volk, ki je pokončal 333 ovac, vse osle in teleti. To je samo neposredna škoda, medtem ko je posredna škoda neovrednotena in veliko večja. Ta vključuje čas, izgubljen zaradi iskanja kadavrov, čas, izgubljen zaradi postopkov prijave škode, izgube zara-

di številnih abortusov, kasnejše pogine ranjenih živali, manjšo prirajo mleka, mesa, izgubo selekcijskega napredka in druge posredne škode. Omenjena je samo škoda po zavarovanih vrstah živali, da o škodi po divjih prašičih in jelenjadi, ki sta lovni divjadi, sploh ne govorimo.

PREVISOKO POSTAVLJENA MINIMALNA OBREMNITEV KRAŠKEGA TRAVINJA V KOP PROGRAMU

Poleg problematike škod od zavarovanih vrst živali se kraški živinorejci srečujejo še z nestrokovno administrativno določeno obremenitvijo travnatih površin. V SKOP programu je pri ukrepu ekološko kmetovanje predpisana minimalna obremenitev 0,2 GVŽ/ha. Ta je še nekako sprejemljiva za kraško travinje. Pašniki in travniki na območju nizkega krasa pripadajo travinju na zelo suhem rastišču. Večji del teh površin prekriva kamenje. Na teh rastiščih v travni ruši ni veliko dobrih vrst trav, pridelki so majhni in nezanesljivi. Z razlago, da v Sloveniji ni ekološkega mleka in mesa, se je v letu 2007

ekološkim kmetom v KOP programu zvišala obremenitev travinja nad 0,5 GVŽ/ha. V letu 2008 potečejo petletne SKOP pogodbe. Zaradi skromnih pridelkov na kraškem travinju, ki ne dopuščajo povsod obremenitev nad 0,2 GVŽ, številne ekološke kmetije na tem območju ne bodo mogle nadaljevati z ekološkim kmetovanjem oz. ekološko živinorejo. Poleg tega je s 1. 8. 2008 ekološkim kmetom prepovedan dokup neekološke krme.

Iz naštetih dejstev in iz lastnih izkušenj menimo, da na skoraj celotnem obalno-kraškem območju ni možno ekološko kmetovanje z obremenitvijo višjo od 0,5 GVŽ/ha. Nadaljevanje ekološke živinoreje v naslednjih letih z obremenitvijo nad 0,5 GVŽ/ha pa je pod velikim vprašajem zaradi mediteranskega podnebnja in tudi zaradi klimatskih sprememb (pomladanske suše) kot posledice globalnega segrevanja. Kmetijstvo je zaradi neposredne odvisnosti od vremena med najbolj občutljivimi sektorji, ki jih ekstremni vremenski dogodki najbolj prizadenejo. **Kako se bodo kazale posledice prevelike obremenitve zemljišč, ki so bila v preteklosti preveč izčrpana (pašniki) in podvržena zaraščanju, še ne vemo. Prav zaradi občutljivosti kraškega območja je nujen predvsem strokoven in ne zgolj administrativen pristop pri določanju obremenitve površin na našem območju.**

»IDA ŠTOKA IN
»EGON REBEC

Ocenjena škoda od zavarovanih vrst živali v LUO Primorska v letu 2008 (januar-september) v evrih

Vrsta škode	Volk	Medved	Krokar	Skupaj
Drobnica	60.465	22.336	12.004	94.805
Govedo	981	0	0	981
Oslji	20.251	0	0	20.251
Ostalo	0	2.246	3.313	5.559
Skupaj	81.697	24.582	15.317	121.596

Vir: Zavod za gozdove Slovenije Območna enota Sežana

Primerjanje laboratorijev v Murški Soboti

V organizaciji Kmetijsko gozdarskega zavoda Murška Sobota, Oddelka za kemijske analize in raziskave, je potekalo tradicionalno 28. srečanje laboratorijev Slovenije, ki se ukvarja jo z analizo krme. Na naše povabilo se je letos odzvalo deset laboratorijev (KIS, Emona, Pivka, Perutnina Ptuj, BF Oddelek za agronomijo, BF Oddelek za zootehniko, Veterinarska fakulteta, Carinska uprava RS, KGZ MB in KGZ MS), ki so v analizo prejeli tri vzorce: sončnične tropine, mlečni nadomestek in krmilo za kunce. V vseh naštetih laboratorijih smo te vzorce analizirali na vsebnost hranilnih sestavin

ter makro- in mikroelementov. Srečanje vseh udeležencev se je odvijalo v sejni dvorani Kmetijsko gozdarskega zavoda Murška Sobota, kjer je potekal strokovni del programa. Najprej smo pregledali rezultate kemijskih analiz vseh sodelujočih laboratorijev – zbrane in statistično obdelane – ter podali svoja mnenja. Splošni vtis je bil, da se laboratoriji s svojimi rezultati zelo dobro ujemamo, da ni nekaterih statistično značilnih razlik med našim delom, vsi delamo po metodah, ki so predpisane z uradnimi standardi in pravilniki, tudi analitska oprema je dokaj poenotena. Vse naše delo je

na dokaj visoki strokovni ravni, nadaljnji razvoj je usmerjen v zagotavljanje še bolj kakovostnih – natančnih in ekspeditivnih rezultatov za naše odjemalce storitev.

Sledila je predstavitev informacijskega sistema za vodenje laboratorijev s strani firme EPI SPEKTRUM iz Maribora in nato še ogled prostorov laboratorija na zavodu, kjer smo v polnem teku priprav na akreditacijo po standardu ISO17025.

Za popestritev dogajanja smo pripravili pester družabni del srečanja, saj vsi ugotavljamo, da je v današnjem času tega vse manj, premalo časa si vzamemo

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MURSKA SOBOTA

za iskren pogovor in druženje v prostem času. Odpeljali smo se v Bogojino, kjer smo precej časa namenili ogledu znamenitosti te prelepe prekmurske vasice in se sprehodili po njenih gričevnatih vzpetinah, se primerno okrepčali in se polni prijetnih vtisov razšli pozno popoldne. Nekaj foto utrinkov si lahko ogledate na naši spletni strani www.kgzs-ms.si.

» MAG. TATJANA ČEH

Nekaj del v sadovnjaku jeseni

Jesen je za sadjarje ponavadi najlepši čas, saj obirajo sadje, ki so ga skrbno negovali skozi celo leto. Žal pa je letos ponekod bolj žalosten, saj so ujme s točo naredile kar precej škode.

Drevesa, ki so bila prizadeta, so veliko hrane porabila za zaraščanje poškodb. Zato je zmanjkalo hrane za dokončno tvorbo cvetnih brstov, kar pomeni, da bo tudi naslednje leto manjši pridelek. Veliko manj hrane se bo tudi skladiščilo v deblo in korenine za naslednje leto, zato bomo morali ta drevesa spomladi tudi močnejše obrezati.

Sicer pa je po obiranju v sadovnjaku še kar nekaj opravil, ki jih je dobro narediti. Če smo ob obiranju polomili kakšne veje, jih obrežemo in rane zamažemo s cepilno smolo. Prav tako lahko odrežemo slabo dozorele »vodne« poganjke v notranjosti krošnje in skrajšamo

kakšno vejo, ki bi jo lahko polomil sneg pozimi. Ko odpade listje, ga pograbimo, odstranimo iz sadovnjaka in pokosimo travo. Staro lubje na deblih starejših dreves narahlo ostrgamo in debela prebelimo z apnom. Tako preprečimo škodljivcem, da bi tam prezimovali.

Apno razkužuje, bela barva pa odbija sončne žarke in tako zmanjšamo nevarnost zimske in predvsem spomladanske pozebe. Obenem tako tudi zmanjšamo nevarnost poškodb debela zaradi zajcev. Sicer pa zaščitimo drevesa pred divjadjo z mrežo okrog posameznega drevesa,

še najbolj pa je, da ogradiamo celoten sadovnjak.

Tik pred zimo, ko že odpade listje, lahko tudi dognojimo sadno drevje z manjšo količino mineralnega sadjarskega gnojila s čim manjšo vsebnostjo dušika. V tem času, v novembru, je čas tudi za sajenje sadnega

drevesa. Če sadimo na novo, si že prej pripravimo sadilni načrt in izbor sadik, ob nabavi pa vam bomo svetovali pri dokončnem izboru najprimernejših sort. Sadilno jamo je dobro izkopati nekaj časa pred sajenjem, da se zemlja prerahlja in prezrači, pa tudi sajenje je potem hitrejše. Ne pozabimo tudi na zaščito pred voluharjem in na količek za oporo, ki ga po nekaj letih, ko se drevo dobro ukorenini, odstranimo. Opora mora ostati le pri jablanah na podlagi M-9, ker so korenine krhke in se drevo lahko pozneje zlomi.

Za informacije in nasvete nas lahko pokličete v Sadno drevesnico Studenec na telefon: 01 529 17 20 ali GSM: 041 762 461. Še več informacij pa najdete na naši spletni strani: drevesnica.lj.kgzs.si.

» MATJAŽ MALEŽIČ

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
LJUBLJANA

Izobraževanje članov društva »Raznolikost podeželja«

Animacija članov društva, predvsem podeželskega prebivalstva, je ena od ključnih aktivnosti LAS-a. Namen animacije je spodbuditi prebivalstvo k dejavnemu razmišljanju in sodelovanju pri načrtovanju svoje bodočnosti. V ta namen smo se odločili, da obiščemo dva LAS-a v Sloveniji ter s člani in upravljavci izmenjamo dosežanje izkušnje. Hkrati smo si ogledali nekaj primerov izvajanja skupnih projektov.

SOŽITJE MED MESTOM IN PODEŽELJEM

Najprej smo obiskali območje LAS Sožitje med mestom in podeželjem, ki zajema podeželje Mestne občine Ljubljana, Škofljico, Ig, Grosuplje in Ivančno Gorico, katerega upravljavec je CIZA – Zavod za razvoj podeželja Ljubljana. Na omenjenem območju že vrsto let potekajo prizadevanja za vzpostavitev dejavnosti, ki bi privabile predvsem prebivalce Ljubljane. Najuspešnejši projekt je Sadna cesta, ob kateri je preko trideset sadjarskih kmetij. Organizirajo dve jagodni in tri kostanjeve nedelje, na katerih imajo preko deset tisoč obiskovalcev ter več manjših prireditvev (borovničev pohod, kresovanje, sprejem skupin ...). Tudi preko teh prireditvev se je pokazala potreba po peki in prodaji pekovskih izdelkov. Nastalo je neformalno združenje dvanajstih žensk, ki so se udeležile številnih usposabljanj in izobraževanj. Vse so pridobile nacionalno poklicno kvalifikacijo za peko kruha, potic in peciva. Preko zavoda Ciza skupaj tržijo svoje proizvode pod imenom Pekarna 301.

Njihov cilj je usposobiti skupno pekarno in učno kuhinjo s pomočjo Laeder sredstev ter pekarno registrirati kot družbo z omejeno odgovornostjo (d.o.o.).

SRCE SLOVENIJE

LAS Srce Slovenije obsega šest občin od Litije do Kamnika. Na tem območju si prizadevajo predvsem razviti kapacitete za turistično dejavnost. Pokazali so nam zbirko savskih prodnikov. Kamne so zbirali več kot deset let. Zbirko so oblikovali z izborom tristoletih kamnov od zbranih 1300.

Zbirka je našla svoj prostor v gasilskem domu na Bregu pri Litiji. Zbirko tržijo v kombiniranju z drugimi znamenitostmi. Organizirajo tudi delavnice za otroke, rafting, ki vključuje nabiranje prodnikov, geološki tabor na kmetiji, ogled dobre prakse na kmetijah, podeželski tabor za otroke. Razvijati bo treba tudi gostinsko ponudbo, nimajo prenočitvenih kapacitet. Obnavljali bodo graščino, ustanoviti želijo geo park Litija, v katerega bodo vključili tudi ureditev rovov opuščene rudnika v turistične namene. Poleg razstave prodnikov smo

Leader projekti na našem območju

Društvo Raznolikost podeželja, ki predstavlja Lokalno akcijsko skupino (v nadaljevanju: LAS) za izvajanje pristopa Leader na območju občin Celje, Laško, Štore in Vojnik, je na podlagi vloge, vložene aprila 2008, v začetku meseca julija dobilo odločbo o dodelitvi statusa delujoče LAS. Območje LAS obsega 373,1 km² in ima 35.862 prebivalcev (prebivalci mesta Celje so odšteti). Na podlagi teh dveh parametrov in ocene Lokalne razvojne strategije razvoja podeželja so bila LAS-u dodeljena sredstva za leto 2008 za sofinanciranje vodenja LAS, pridobivanje strokovnih znanj in animacijo območja v višini 21.492,00 evrov, za sofinanciranje izvedbe projektov lokalnih razvojnih strategij in projektov sodelovanja pa 90.826,00 evrov. LAS je že vložil tudi tako imenovani Letni izvedbeni načrt za leto 2008. Takoj, ko bo potrjen, bomo pričeli z izvajanjem projektov, ki so bili izbrani na podlagi javnega poziva za leto 2008.

Ti projekti so:

1. Projekt z naslovom Kraške jame na območju občin Celje, Laško, Štore in Vojnik, katerega je nosilec Koroško Šaleški jamarski klub 'Speleos-Siga' Velenje.
2. Projekt z naslovom Razvoj ponudbe učnih in oglednih vsebin na podeželju, katerega nosilec je KGZS - Zavod Celje.
3. Projekt z naslovom Revitalizacija kulturne dediščine, katerega nosilec je zavod Porta B.
4. Projekt z naslovom Spoznajmo čebelarstvo dediščino, katerega nosilec je Čebelarstvo društvo Laško.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
CELJE

si ogledali kmetijo Paternoster, na kateri se ukvarjajo s predelavo mleka - izdelujejo več vrst sirov in druge mlečne izdelke. Tržijo predvsem v Zagorju ter na različnih prireditvah.

Nato smo se odpeljali v vas Velika Preska, ki leže na nadmorski višini 800 m. Vaški podjetnik Jože Kos nam je predstavil Mizarstvo Kos, združenje Naš vrt in Center za zunanjo ureditev, ki združuje različna podjetja, ki sodelujejo pri projektiranju, izdelavi in ureditvi zunanosti stavb.

Vaščani pa so se lotili tudi zunanega urejanja vasi v obliki javno-zasebnega partnerstva. Uredili so pločnik iz naravnih materialov, leseno ograjo z razsvetljavo, žično-kamnito ograjo, ekološki otok za zabojnike za ločeno zbiranje odpadkov. Vas postaja vedno bolj urejena. Vodi jih moto, da je vas, ki je lepa in privlačna za prebivalce, taka tudi za obiskovalce.

Na koncu so nam upravljavci LAS-a, RCL – Center za razvoj Litija predstavili še njihov LAS in del njihovih dejavnosti. Tudi pri njih je v ospredju skupna promocija in predstavitev na sejmih.

S predstavljenim in videnim smo bili udeleženci zadovoljni. Ves dan so nas spremljala pestra in obilna kulinarčna doživetja, tako članov ob postanku na poti kot kasneje pri vseh sprejemih in ogledih. Polni vtisov smo se vrnili z mislimi in idejami za razvoj na našem območju v bodoče.

»MOJCA KRIVEC

COPA-COGECA

Velik aparat s premajhno uporabnostjo

Dve evropski organizaciji kmetov, COPA in COGECA, sta konec septembra organizirali kongres evropskih kmetov. Kongresa sta se udeležila tudi predsednik KGZS Ciril Smrkolj in član upravnega odbora KGZS Boris Grabrijan. Po vrnitvi s kongresa je Ciril Smrkolj izrazil razočaranje, saj bi moral ta kongres podati dolgoročno vizijo skupne kmetijske politike, žal pa so prisotni, po besedah predsednika KGZS, slišali bore malo konkretnega, kako naprej, z izjemo stališč do uvajanja genetsko spremenjenih rastlin v kmetijstvo in do dobave hrane velikim sistemom, kot je McDonalds'. »Pričakoval sem, da bo več govora o soočenju z izzivi globalizacije, podnebnih spremembah ter konkretnih korakov naslednjega reformnega obdobja 2013-2020,« je dejal predsednik KGZS in izrazil upanje, da so razprave v okviru strokovnih odborov pri tej organizaciji bolj konkretne.

Ciril Smrkolj od francoskega predsedovanja EU pričakuje ukrepe, ki bodo vzpodbudili pridelavo kakovostne in cenovno sprejemljive hrane za evropskega potrošnika ter seveda ustvarjanje pogojev za razvoj kmetijstva in podeželja. (TČ)

Zelena knjiga – podlaga za novo evropsko zakonodajo

Kako čim bolje izkoristiti kakovost hrane in pijače v Evropski uniji

Evropska komisija je 15. oktobra objavila zeleno knjigo, s katero začenja razpravo, kako pomagati evropskim kmetom, da bi čim bolje izkoristili kakovost hrane in pijače, ki jo proizvajajo. V zeleni knjigi se obravnavajo vrsta standardov, programi za kakovost in potrjevanje ter sheme za označevanje, ki se trenutno uporabljajo v Evropski uniji in vključujejo geografske označbe, ekološko kmetijstvo ter zasebne in regionalne sheme za potrjevanje kakovosti hrane, ter se postavlja vprašanje, kaj bi bilo mogoče izboljšati, da se izkoristijo prednosti kmetijstva v Evropski

uniji in da bodo potrošniki bolj obveščeni o ponujenih proizvodih. Zainteresirane strani so pozvane, naj podajo svoje mnenje o tem, kako učinkoviti so ti ukrepi pri zagotavljanju jamstev in obveščanju o kakovosti proizvodov, ter predlagajo izboljšave. Obdobje posvetovanja bo trajalo do konca leta 2008. Na podlagi rezultatov bo naslednje leto pripravljeno sporočilo, na katerem lahko pozneje temeljijo zakonodajni predlogi. Zelena knjiga je objavljena na spletni strani http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/index_en.htm.

»(VIR: EVROPSKA KOMISIJA)

Varno naloženi jesenski depoziti

Izkoristite ugodne pogoje vezave do 21. decembra 2008.

DEŽELNA BANKA SLOVENIJE

vedno blizu

DBS FON
((• 080 17 55))

DBS NET www.dbs.si

Ognjiščna potica

Testo:

1 kg mehke bele moke,
5 dag kvasa,
½ l mleka,
sol

Nadev:

75 dag skute,
3 dl kisle smetane,
sladkor

Premaz:

jajce in sladkor

Priprava:

Zamesimo testo kot za kruh, ga oblikujemo v hlebec in za 30 minut postavimo na toplo, da vzhaja. Vzhajanega dobro pregnetemo in znova damo na toplo za 30 minut. Na loparju ali v pekaču testo raztegemo na centimeter in pol debelo. Namažemo ga z nadevom iz skute, smetane in sladkorja. Nadevu lahko dodamo tudi jabolka ali grobo zmlate orehe. Čez nadev zavijamo robove testa za 2 do 3 cm. Vse premažemo s sladkanim stepenim jajcem in spečemo v peči ali pečici.

Sudoku

				8		6		1
8			4		5	7		
3	7		9					
		4				8	9	
			3		2			
	2	1				4		
					9		5	4
		5	1		7			6
6		3		5				

ZANIMIVI KRAJI

Križ

Na naše povabilo bralcev, da nam pišejo o zanimivih krajih, bodisi zaradi njihovega imena ali kakšne posebnosti, se je odzvala družina Orač-Kranjc, ki se je v vas preselila pred slabimi tremi leti iz bližnjega Krmelja. Zakonski par Orač-Kranjc si ne prizadeva zgolj za obnovitev kmetovanja na dolga leta zapuščeni manjši kmetiji, pač pa tudi za skupno dobro, kot je ureditev makadamske ceste, ki to vas povezuje z dolino.

Vas Križ leži v Posavju, v občini Sevnica, krajevni skupnosti Boštanj, pošta pa je v Tržišču. Leži na nadmorski višini 500 m. Zaselki, ki sodijo v to vas, pa so: Artiče, Kovačev hrib, Plavne, Veliki vrh in Voznik. Družina Orač-Kranjc živi v zaselku Veliki vrh s še dvema sovaščanoma. Sicer pa v vseh petih zaselkih po zadnjem popisu živi 96 prebivalcev.

Čeprav bi pričakovali, da bi bilo v Sloveniji več vasi s tako preprostim, a pomensko močnim imenom, jih Križu pri Tržišču dela družbo le še pet drugih: Križ pri Komendi, Križ pri Sežani, Vipavski Križ ter Dolnji in Gornji Križ pri Žužemberku. Družini Orač-Kranjc se zahvaljujemo, da so nas opozorili na njihov kraj.

vabi na
17. mednarodno znanstveno
posvetovanje o prehrani domačih živali

»ZADRAVČEVI – ERJAVČEVI DNEVI 2008«

13. in 14. novembra 2008 v hotelu RADIN v Radencih.

Na letošnjem mednarodno znanstvenem posvetu bomo dali poudarek naslednjim temam:

- Prehrani domačih živali (krave molznice, pitanci, prašiči, drobnica)
- Pridelavi voluminozne krme
- Selekciji v živinoreji
- Ekologiji v živinoreji
- Prehranski varnosti
- Varni in zdravi hrani
- Gospodarnosti reje

Prijave za udeležence in morebitne sponzorje zbiramo na KGZS KGZ Murska Sobota, Štefana Kovača 40; e-pošta: tatjana@3lan.si.

vabi na
7. posvet o jagodah (Tehnologija pridelave jagodičja)

»V tleh je ključ do uspeha«

4. decembra 2008 ob 9.00

v prostorih Kmetijskega inštituta Slovenije.

(rodovitnost tal, fiziologija prehrane, ekonomika na malih sadjarjskih kmetijah ter pregled dogodkov, povezanih s pridelavo jagod v letošnjem letu)

**DRUŠTVO KMEČKIH IN PODEŽELSKIH ŽENA
DOBROVA – POLHOV GRADEC**
v sodelovanju s Kmetijsko svetovalno službo

VABI
na strokovno ekscurzijo v Goriška Brda
v torek, 4. novembra 2008.

Prijave sprejema Ivanka Kokelj, tel.: 3641 114,
kjer dobite tudi dodatne informacije.

Ekscurzija je namenjena kmeticam iz občine Dobrova – Polhov Gradec,
ki delno krije stroške na podlagi pravilnika za razvoj podeželja, ukrep 1.3.

Vabimo vas na

XXIII. tradicionalni posvet

Kmetijske svetovalne službe Slovenije

z naslovom

Podnebne spremembe in skupna kmetijska politika

Posvet bo 24. in 25. novembra 2008
v Festivalni dvorani na Bledu.

Prvi dan posveta želimo javnosti prikazati vpliv podnebnih sprememb na kmetijstvo in možne odgovore na te spremembe. **Drugi dan** bo posvečen konkretnim ukrepom za zmanjšanje posledic podnebnih sprememb v kmetijstvu.

Svoje poglede na obravnavano tematiko bodo podali predstavniki naslednjih ustanov:

- Evropskega parlamenta,
- Direktorata za kmetijstvo in razvoj podeželja pri Evropski komisiji,
- evropske organizacije kmetov COPA-COGECA,
- francoskih kmetijskih zbornic,
- kmetijske zbornice avstrijske Štajerske,
- Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS,
- Ministrstva za okolje in prostor RS,
- Javnega sklada RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja,
- Biotehniške fakultete,
- Kmetijskega inštituta Slovenije in
- Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Zavedamo se, da gre za področje, ki lahko pomembno prispeva k ustreznemu razvoju podeželja. Slovenija še ni izkoristila vseh možnosti, ki jih ima na področju ukrepov za ublažitev podnebnih sprememb. Javnosti želimo prikazati evropske usmeritve in usmeritve Slovenije na tem področju v povezavi z bodočo kmetijsko politiko Evropske unije.

Informacije in prijave: Kongresno turistična agencija Albatros Bled, Ribenska cesta 2, 4260 Bled. Telefon: 04 57 82 351, faks: 04 57 80 355, e-pošta: nina@albatros-bled.com. Več informacij o posvetu bomo sproti objavljali na spletni strani www.kgzs.si.